

טיב הקהילה

חג הפסח
ט"ו ניסן תשפ"ו

המסע לפי אופק ירושלים

זמן הדלקת הנרות ומצ"ש

הרה"ג 6:23
מוצ"ש 7:37
ר"ת 8:16

סוף זמן קריאת שמע ותפילה

סוזק"ש א' 8:49 | סוז"ת א' 10:07
סוזק"ש ב' 9:32 | סוז"ת ב' 10:35

גליון מס':
828

יו"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד'

בנשיאות פוזרנו ורבנו הרה"צ
רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

טיב הפרשה

במלחמה לפעמים יש מה לאכול ולפעמים אין. בזמן מלחמה אין צורה של ישיבה קבועה, וכן הלאה, הדברים משתנים כל אחד נוהג כפי יכולתו.

אבל בפסח הקב"ה מוציא את כלנו ממצרים, הוא מסלק מאתנו את היצר הרע ששמו מצרים, והוא נותן לנו את הכח והמוח, שכולנו נתאחד ונתייחד, במאכל אחד, ובישיבה אחידה, כולם מסובין כבני מלכים, איננו כעת במלחמה, יצאנו לחרות מהיצר הרע. ביכולתנו כעת להטביל פעמיים לפני הסעודה, אנו אוכלים רק מצה כרצוננו.

זכויות רבות יש לנו בליל הסדר, לבד מהמצוות המצוינות בהגדות, צריכים אנו לדעת שכל מעשה שאנו עושים כפי שתיקנו לנו רבותינו ז"ל לגלות המצות, או לכסותם, להגביה את הכוס או להניחו, כל מעשה ומעשה יש בו מצוה, כשמחביאים את האפיקומן מצוה יש בה, גניבת האפיקומן גם היא מצוה, כל פעולה שאנו עושים בלילה זו מצוה היא.

לחוג את חג הפסח

בימינו כל בני ישראל יושבים ומסובין בחג הפסח בהרחבה, יש הרבה חלוקות של קמחא דפסחא, רובם ככולם של תושבי ארץ ישראל יש להם ברכה בביתם ויש להם די לצרכי הפסח - לבד מאלו שגאותם מעבירה אותם על דעתם ומתביישים לקחת מהחלוקות, להם יתכן שאין להם די וסיפק.

"תן לנו את הפסח..."

הרה"צ רבי זלמן בריזל זצ"ל מסלתה ושמנה דירושלים ת"ו היה לפני ארבעים וחמש שנים במירון לשבת, באותם זמנים עדיין לא היה מטבחי החסד ולא היה אוכל לחלוקה, אך שלר' זלמן היו אנשים שנתנו לו יין וחלות דגים ובשר, את כל צרכי השבת הביאו לו ודאגו שלא יחסר המוג.

ר' זלמן התאונן ובכה ואמר: רבונו של עולם יין נתת לי, חלות נתת לי, את כל צרכי השבת נתת לי, גם בשר ודגים וכל מטעמים, רבונו של עולם מבקש אני ממך תן לי גם את השבת, אני רוצה להנות מעצם קדושת יום השבת, כל האוכל בלי השבת לא שווה כלום, אין לי מזה שום הנאה, האוכל הוא רק כתוספת ליום השבת, זה לא התכלית והמטרה של השבת, כך ביטא רבי זלמן את בקשתו ורצונו.

גם אנו נעמוד בדחילו ונאמר: רבונו של עולם נתת לנו מצות ויין, נתת לנו ירקות ומרור, נתת לנו כלים ומכשירים, הכל יש לנו בריוח ובשפע, אך רבש"ע תן לנו את הפסח תן לנו את חג המצות, שיהיה לנו דעת לחוג את חג הפסח בהתרוממות הרוח תן לנו את הכח

חג הפסח

ליל הסדר

יציאת מצרים

הלילה הזה כולו אורה, לילה כיום יאיר, ליל הסדר, בו יצאנו ממצרים, ועד עצם היום הזה בכל שנה ושנה זוכה האדם לצאת מהמצרים שלו, מצרים שבקרבו, והעם ההולכים בחושך ראו אור גדול בלילה הזה.

וזאת על האדם לדעת שלכל אחד יש בקרבו את המצרים שלו, ובלילה זה ליל ט"ו ניסן זוכה כל אחד ויכול לצאת ממצרים שבתוכו.

והענין הוא כי מצרים, זה יצר הרע, פרעה מלך מצרים אמר (שמות ה, ב) לא ידעתי את ה', וזהו יצר הרע של מצרים, המכריז ואומר קבל עם ועולם: לא ידעתי את ה'.

וכשאישי ישראל זוכה לצאת ממצרים שבקרבו, ויוצא מעבדות לחרות עולם, מתיר את אסורי וכבלי עבדות פרעה מעליו, או אז, זוכה לקבל על עצמו עול מלכות שמים, היפך דברי פרעה 'לא ידעתי את ה' כי עתה הרי יודע הוא את ריבונו, יודע את ה'.

לכן בלילה זה דתקיף במצוות, יכוון בכל מצוה ובכל דבר שעושה שתהיה הכוונה לקיום מצות הבורא, לעשות נחת רוח להש"ת, לקבל עלינו את המצוות הרבות שיש בלילה זה, הן המצוות שהן מדאורייתא והן אלו שהן מדרבנן, כולם כאחד צריכים להיות בתכלית של לעשות נחת רוח לבורא יתברך שמו.

מה נשתנה הלילה הזה

ובאן הבן שואל מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות, כל אחד שואל ארבע שאלות, הצד השווה שבכל השאלות הללו, שאדם שואל מה נשתנה הלילה הזה, שבכל הלילות אני יכול לעשות כרצוני, לאכול גם חמץ וגם מצה, לטבל אינני חייב, אני יושב כרצוני וכאותו נפשי, אני אוכל כל הירקות שאני רוצה, ומאיךך הלילה הזה כולו הגבלות, בלילה זה יש בכל דבר הגבלות אוכלים רק מצה, אוכלים דוקא מרור, מטבילין פעמיים, ויושבים רק בהסיבה, אלו הם ארבע הקושרות שכל בן שואל את אביו. לצד ארבעת השאלות הללו, הבאים ללמדנו מכבשונו של עולם אודות לילה נשגב זה, יש עוד תמיהות, מה טעם תיקנו חכמינו ז"ל לשנות ארבע כוסות.

זמן חירותינו

אלא, הטעם הוא, הסיבה היא היות ובכל ימות השנה יש יצר הרע, היצר הרע מבלבל אותנו בכל הדרכים והאופנים ואנו נלחמים עמו, לכן לפעמים אנו אוכלים חמץ ופעמים מצה, כל השנה אנו יושבים ליד השולחן כרצוננו, גם אין לנו חיוב של הטבלה לירקות שאוכלים ואין הכרח לאכול מרור אנו נלחמים נגד היצר הרע וכמו

טיב המערכת

ופסחתי עליכם

שני ילדים התחרו ביניהם מי יטפס מהר יותר את המדרגות בבנין, אחד מהם החליט שהוא יעלה במדרגות בדילוגים, שניים שניים, והוא אכן הגיע מהר יותר למעלה בפער עצום מחברו. מה זה קשור אלינו? פסח נקרא על שם הפסיחה, כמו שאנחנו אומרים בהגדה 'פסח על שום מה? על שום שפסח הקב"ה על בתי אבותינו במצרים', ובתורה על המילים 'ופסחתי עליכם' מפרש רש"י הקדוש: 'כל פסיחה לשון דילוג וקפיצה, 'ופסחתי', מדלג היה מבתי ישראל לבתי מצרים, שהיו שרויים זה בתוך זה', כלומר חג הפסח הוא זמן של 'דילוג', אבל על מה מדלגים?

'שבעת ימים מצות תאכלו', אומרת התורה, ובין חמץ למצה ישנם שני הבדלים, שהם שתי המידות שעלינו לדיבוק בהם לעומת המידות הרעות שעלינו להתרחק מהם, המידה הראשונה: שפלות רוח, שהמצוה צריכה להיות דקה ונמוכה, שהרי היא תופחת אפילו במקצת הרי זה כבר חמץ, כך דרכו של היצר טוב לדיבוק במי שהוא שפל רוח, ולעומתו החמץ עולה ותופח למעלה ולמעלה, כך גם היצר הרע המכניס בלב האדם גאווה והתנשאות, שהם המחמיצים בלבו של האדם, והמידה השנייה: ההסתפקות המועט, המצה עשויה רק מקמח ומים, ואילו בחמץ מוסיפים עוד דברים כדי להוסיף עוד ועוד טעמים, וזהו רמז להיצר הרע שרוצה להוסיף עוד ועוד תענוגי הגוף ותאוות העולם הזה, ואילו הצדיקים מסתפקים במועט, כמו שרבי הק' העיד על עצמו שלא נהנה מהעולם הזה אפילו באצבע קטנה, לכן האיטור של חמץ חמור יותר מכל שאר האיטורים שבתורה שהוא אסור אפילו במשהו, וכולם מחמירים בו יותר ממה שנוסף בשולחן ערוך.

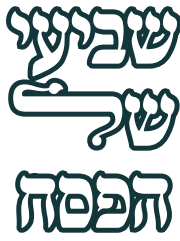
ידוע מספרים הקדושים שבכל חג יורדת הארה לעולם כמו שהייתה בפעם הראשונה, ובפסח אנו יכולים לדלג ולקפוץ יותר ברוחניות מה שאיננו יכולים בכל השנה כולה, ובפרט במידות הללו שהם הבסיס להתעלות בתורה ובמידות טובות, ובעת אכילת המצות שהם סמל הענווה, ואמירת ההגדה הנקראת פה-סח, יכולים להכניע את יצרנו הרע ולדלג מעליו ולעלות למעלות רמות.

(ע"פ: טיב המועדים - פסח)

ניתן לשמוע את שיחותיו של מורנו ורבנו שליט"א • במספר מיוחד וישיר
באידיש: 073-2951321 • בלשון הקודש: 073-2951320

עדכוני שיחות: 0534-100024

כך היה בכל הדורות שאחר כך גם כן, אנשים אטמו אוזניהם משמוע המנהיגים דיברו והזהירו והציבור לא רצה לשמוע.

לזאת באה הגלות, אצל ירמיה הנביא הביא הדבר לידי חורבן בית המקדש, כפי שהזהירם ירמיה הנביא כל הימים, אך שאחר כך כבר לא היה בית המקדש, והולול בחכמי הדור ומנהיגיו הביאו לנו את הגלות, שכבר נמשכת אלפי שנים.

כי אם לשמוע דבר ה'

בימינו אנו רואים כי תהילה לקל, רבים מבני ישראל הולכים לדרשות של מגידים, הציבור לא רעב ללחם כי אם לשמוע את דברי ה', ענין זה עושה תיקון מועיל לחטא שחטאו ראשונים בביזוי הנביאים.

בשפת אמת מובא שאותם המגידים שבימינו שאומרים מוסר לחזק את העם בקברת ה' אמונה, הם גלגולים של הנביאים שהיו בזמנם שביזו אותם בימיהם והביאו אותם בגלגול כדי שיוכלו היום האנשים לתקן את המעוות שעשו אבותינו. וכל אחד מאתנו צריך שיהיה לו רב ומורה להכנע לפניו ולשמוע בקול דברו.

ישועת ישראל

ויושע ה' ביום ההוא את ישראל מיד מצרים, זה עיקרו של יום, הישועה הגדולה שהיתה בשביעי של פסח היה שהשי"ת הושיע את ישראל לגמרי מיד היצר הרע שנקרא מצרים.

כי ביום הזה יצאו בני ישראל לגמרי מהפחד שהיה עד אותו יום שמא ואולי המצריים ישיגו ויקחו את ישראל שוב לשבי במצרים ויעבידו אותנו לערות הארץ בשביעי של פסח, אולם ברוב רחמי וחסדיו ית"ש באותו יום הושיע אותנו ה' סופית מיד מצרים.

אהבה ויראה

ביום זה נחלנו מתנה טובה וגדולה, כמו שכתוב ויראו העם את ה' ויאמינו בה' ובמשה עבדו (שמות יד, לא) זכינו באותו יום לאמונה שלימה וליראת ה' - יראת הרוממות, שהיא יראה עילאה, יראה שבאה יחד עם אהבה להשי"ת, ראינו נסים מעל לטבע, זה הביא לנו אהבה לשם ויראה מה', כשיוצאים מקליפת מצרים כשמשחררים מהקליפות והתועבות וזוכים ליראה וגם לאהבה ובכח שניהם זוכים לאמונה בה' ובמשה עבדו, וכמו שכבר אמרנו שעל ידי אמונה יכולים להשיג אהבה ויראה, כי זה בלא זה אי אפשר.

ביזת הים הרוחני

יש הרבה שמדברים מביזת הים, ישראל ראו את המצרים מתים, הם ראו את כל מרכבות הזהב שלהם, הם הלכו ובוזו ביזת הים, לכל אחד היו תשעים חמורים ותלאים בזהב, אך צריכים אנו לדעת שזה כלל לא עיקר זה היה חלק הטפל, העיקר היה הביזוה הרוחנית מן הים, מה שישראל זכו באותה שעה באמונה יראה ואהבה, זה הביא להם קירבת ה', הם החלו לראות את ה', שוית ה' לגדי תמיד (תהלים טו, ח), למרות שהיו שטענו הללו עובדי עבודה זרה, הם ניסו לקטר ולחפריע, אך שגדולת היום, יום המסוגל כל כך לא נתן להם לחפריע, והקדוש ברוך הוא זכר חסדו ואמונתו לבית ישראל, ובו ביום ראו את ישועת אלוקינו (תהלים צח, א), זה השריש בכל ישראל אמונה ויראה, זה נכנס עמוק בלבם עד שיחד כולם הודו המליכו ושרו אז ישיע.

אם ננצל לעשות את החלק הרוחני של ביזת הים, אם נשכיל לקחת את הביזוה לעבודת ה' באמונה ויראה ואהבה, לקירבת אלוקים, אזי נזכה גם לביזת הים הגשמי וליוזגים טובים ופרנסה בשפע נחת מהילדים וכל טוב שבעולם.

וצדיק באמונתו יחיה (חבקוק ב, ד) בשביעי של פסח נתחזק באמונה עד שנהיה ראויים לתואר 'צדיק באמונתו יחיה', ונקבל את כל הברכות וההשפעות והסגולות שנאמר בצדיקים בתורה ובמאמרי חכמינו ז"ל לזכות לכל הברכות שבתורה אמן.

ויראו העם את ה' ויאמינו

בני ישראל יצאו ממצרים ביום הראשון של חג הפסח לאחר שבוע בשבוע של פסח הם עברו את ים סוף בברחם מפני המצרים, בים סוף הם ראו אותות ומופתים כמו שהיה במצרים עם העשר מכות.

והדברים מפורשים בפסוקים: ויושע ה' ביום ההוא את ישראל מיד מצרים וירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה ה' במצרים, ויראו העם את ה' ויאמינו בה' ובמשה עבדו.

שני דברים נוספו לישראל בשעה שעמדו על שפת הים הם קיבלו יראת הרוממות, והם התחזקו באמונה, בזכות שני דברים אלו שאחד גורם ומביא את השני, הם זכו ונבקע להם הים, ואז ישיר משה ובני ישראל.

שביעי של פסח

ויוצא את עמו ישראל מתוכם לחרות עולם, המעביר בניו בין גזרי ים סוף, אדון הנפלאות טיבע ושיקע את צרינו בים, למרות שהללו היו עובדי עבודה זרה והללו גם כן, בכל זאת הקדוש ברוך הוא ברוב רחמי, העבירנו בתוך הים ביבשה, בני ישראל ראו את הנס הגדול למרות שהם עבדו עבודה זרה, זה הכניס בהם אמונה, זה חיזק אצלם את היראה בה' יתברך, ויראו העם את ה' ויאמינו בה' ובמשה עבדו.

עבודה זרה היא העבירה החמורה ביותר, מי שעובד עבודה זרה הרי הוא מורד במלכות שמים, מרידה במלכות, העונש של מורד הוא מיתה, כאן היה נס כפול ומכופל, בני ישראל עבדו עבודה זרה, והקדוש מציל אותם מיד מצרים ומעבירם בים, לכן הם זכו ויראו את ה' ויאמינו בה' ובמשה עבדו.

אמונה ויראת שמים - ביזת הים

מיד אחר שראו את מצרים מת על שפת הים, הם בזו אותם ולקחו מהם כסף וזהב, האמונה החזקה הביאה להם שפע רב, ביזת הים, שפע של אמונה ויראת שמים, הביא להם שפע גשמי גם כן, זה אומר לנו כלל ברזל, מי שמאמין בה' מי שמאמין בצדיקים והוא ירא את ה', יזכה לשפע רוחני וגשמי כאחד.

לאהוב כל איש ישראל אך לא להתחבר עמם

בדרך אגב, כשאנו מזכירים את היותם עובדי עבודה זרה, יש לציין את אמרת הפלאית של הרה"ק בעל אהבת ישראל מו"ז יע"א ששמו: צו יעדן און נישט מיט יעדעם (כלומר להיות טוב לכל אחד, אבל לא להיות עם כולם).

הדברים אמורים אלינו בכל דור ודור למרות שהקב"ה אוהב את כל היהודים באשר הם, גם עלינו מוטל לאהוב את כל איש ישראל באשר הוא, אולם לצד זאת יש להזהר שלא להיות עם כולם, לא להתחבר ביחד עם אלו שעובדים עבודות זרות.

ניתן ואף צריך לאהוב אותם כיהודים, אבל לא להיות עמם, לא להתחבר אליהם, ולפעמים יש אף לברוח מהם כבורח מפני האש, שלא יגרמו לנו לקלקול וכדומה.

אמונה בה' ובמשה עבדו

עוד זאת יש לדעת כי בשירת הים כתוב לאמר, ויאמינו בה' ובמשה עבדו, כשאדם רוצה לדעת מה גודל וחוזק אמונתו בה', צריך הוא לבדוק כמה הוא מאמין במשה עבדו, בצדיקי הדור, לפי זה הוא ידע על נכון אם אמונתו בה' היא אמונה טהורה ושלימה או לא.

יש בדברי הכתוב מסר רב תוכן, בני ישראל נתכנו בתורה בשם עם קשה עורף, גם הנביאים קוננו על ישראל שאינם שומעים את דברי תוכחתם, ירמיה הנביא במגילת איכה מקונן ומספר שהכניסו אותו בבור של טיט והניחו אבן על ראשו כדי שימות, ירמיה היה מעורר את אנשי הדור בדברי מוסר ותוכחה, והם לא אבו לשמוע הוסיפו אנשי דורו והכניסו אותו לבור כדי שימות.

לצאת ממצרים ומפרעה, כל ימות השנה הננו עבדים לפרעה, נכשלים וחוטאים בסיועו המלא של היצר הרע, תן לנו ליד כל הדברים הגשמיים גם מעט רוחניות, תן לנו ביעור וביטול של היצר הרע מלבנו אותו פרעה שאומר לא ידעתי את ה', אנו רוצים לבער יצר רע כזה, אנו רוצים דעת למצה אנו רוצים לדעת את ה', אנו רוצים להיות עבדי ה', כמו שאנו אומרים בליל פסח הללו עבדי ה'.

כולנו אומרים כל דכפין ייתי ויכול כל דצריך ייתי ויפסח, כי מזה יש לנו די והותר, כעת אנו מבקשים את הפסח עצמו.

הללו עבדי ה' ולא עבדי פרעה

בפסח אנו אומרים גם בתפילה ואחר כך באמירת ההגדה הללו עבדי ה', בתחילה לפני שיצאו בני ישראל ממצרים הם היו עבדי פרעה, אחר היציאה ממצרים השתחררנו מיד פרעה ומצרים ונכנסו תחת צל ה' והננו עבדי ה'.

ההגדה של עבדי ה' היא שאנו עושים ומקיימים את כל מצוות ה' ותקנות חכמינו ז"ל באופן של לכתחילה העבד מפחד מאדונו והוא עושה מלאכתו באופן של לכתחילה כן הם עובדי ה', הם עושים מה שנוסף בשולחן ערוך, הם לא מחפשים לעשות בדיעבד, הם לא נתלים בקולות והיתרים שונים ומשונים, פרעה אמר לא ידעתי את ה', בני ישראל יצאו מהשעבוד וזכו לדעת את ה', לדעת מה ההלכה ומה המנהג שצריך לעשות.

סיפר לי יהודי שבימי קום המדינה, היתה אמו אומרת לבניה, כעת הקימו את המדינה לכם יש עכשיו שתי ברירות, או להיות עבדים למי שהקים את הטומאה הזאת, או להיות עבדים נאמנים לה', עבדים אתם בכל מקרה תהיו, השאלה היא רק למי תהיו עבדים.

ככל שאדם יקבל עליו יותר להיות עבד ה', כפי עול תורה ומצוות שאדם יקבל על עצמו, יפחת וירד ממנו עול דרך ארץ.

ומלתם את ערלת לבבכם

בליל פסח מתקריבים להשי"ת כמו שאמרנו ע"י המצוות הרבות, נגאלים מיצר הרע, יציאת מצרים ויציאת פרעה מכל לב, בליל פסח אנו מלים את ערלת הלב, אנו מטהרים ומנקים את הלב מכל חטא ויצר הרע, כמו שבברית בא אליהו הנביא, כשמסירים את ערלת הבשר, כמו"כ בליל פסח כשמלים ומסירים את ערלת הלב, גם בא אליהו הנביא בכל בית.

ההבדל ביניהם הוא שערלת הבשר שייך רק בזכרים, אבל ערלת הלב שייך גם אצל נשים, לכן כל מי שישבו בתשובה בליל פסח באופן של עשה טוב, לחשוב בקיום המצוות על העיקר ולא על הטפל, הרי זה מקיים מצות ומלתם את ערלת לבבכם, וזוכה שאליהו הנביא זכור לטוב יבוא בדיצה לביתו.

יעזור השי"ת ונזכה להיפרד מהיצר הרע לצמיתות וכל ימות השנה לעבוד את ה' בניקל, ומעתה ועד עולם רק נחת ושמחה כל הימים ונזכה לחוג את חג הפסח כהלכתו וכמשפטו, ונאכל שם בביהמ"ק במהרה בימינו מן הזבחים ומן הפסחים, עד שנזכה לראות בנחמת ציון וירושלים ובביאת משיח צדקנו במהרה בימינו, יחד עם כל בית ישראל ומשיח צדקנו במהרה בימינו אנס"ו

הלכות ספירת העומר א

א. בליל שני אחר תפלת ערבית מתחילין לספור העומר (ש"ע ס"י תפ"ט ס"א).

ב. ונחלקו הפוסקים אי ספירה בזמן הזה דאורייתא או דרבנן, ודעת רוב הפוסקים שהוא מדרבנן זכר למקדש שהקריבו העומר (עי' ביח"ל ר"ה לספור).

ג. צריך להקדים הספירה כמה שאפשר, כדי שיתקיים יותר מה שכתוב תמימות התינה, ולכן סופרים מיד לאחר תפילת ערבית קודם עלינו (מ"ב סק"ב), ויש נוהגין לספור לאחר עלינו כדי שלא להפסיק בסדר התפילה (בה"ח ס"ק ק"ב).

ד. ומכל מקום אם לא ספר בתחילת הלילה הולך וסופר כל הלילה, דכל שלא עבר עדיין הלילה ה"ו בכלל תמימות. ומ"מ תיכף כשיזכור יברך ויספור, ולא יאמר כיון שאחרתי אחרתי ואמתנין עוד מעט, לפי שכל מה שמתאחר יותר גורם אחיזה אל החיצונים (שם סק"א).

ה. ומה שנוהגים העולם לספור אחר תפילת מעריב גם כשמתפללים מאוחר בלילה, אע"פ שיעקר חלות המצוה הוא מיד בתחילת הלילה, י"ל הטעם משום דיש ענין לספור ספירת העומר בציבור (מנח"י ח"ט סי' נ"ה בשם הש"ה ועוד). ובשו"ת שבט הלוי (ח"ו סי' נ"ג) כתב וז"ל: נ"ל ללמד זכות על ישראל, היות כי ספירת העומר הוא דבר השכוח בקלות, ואם צריך לספור כל אחד בתחילת הלילה לבד, ואח"כ יבואו להתפלל בציבור ולא יספרו, קרוב הדבר שהרבה מאד ישכחו הספירה לגמרי, ע"כ הנהיגו שיספרו בזמן שהציבור מתפללים, ואין הכי נמי אם מצד איזה סיבה הוא מתפלל מעריב ביחידות כמה שעות בלילה, יכול לספור בתחילת הלילה, ולא ראיתי טעם לאחר

הספירה בזה עכ"ל. א. אם טעו ביום המעונן וברכו על ספירת העומר כשהיה עדיין יום, חוזרים לספור משתחשך בברכה כדין, והמדקדים אינם סופרים עד צאת הכוכבים, אף דמן הדין היה אפשר להקל לספור משתחשך אף קודם צאת הכוכבים משום דבין השמשות הוא ספק לולא לקולא ספק דרבנן בספירה בזמן הזה שהיא מדרבנן לרוב הפוסקים, מ"מ אינו נכון להכניס עצמו לפתחיה, אלא ממתנים עד צאת הכוכבים שהוא בודאי לילה, וכן ראוי לעשות לכתחילה, ומ"מ בדיעבד אף אם בירך בין השמשות יצא, אבל הא"ר מפקפק בזה ומצדד דנכון שיחזור ויספור לאחר צאת הכוכבים בלא ברכה (ש"ע ס"ב ומ"ב ס"ג).

ז. המתפלל עם הציבור מבעוד יום מונה עמהם בלא ברכה, ואם יזכור בלילה יברך ויספור (ש"ע ס"ג וע"י במ"ב ובה"ח"ל מה שהאריכו בכל פרטי דין זה).

ח. הנוהגים כשיטת ר"ת ומתפללים עם הציבור ערבית קודם זמן ר"ת, נכון שיספור עם הציבור אחר תפילת ערבית, ומשום חומרא יספרו עוד הפעם בביתם בלא ברכה (מנח"י ח"ו סי' מ"ה).

ט. נשים פטורות מספירת העומר, הדין מצות עשה שהזמן גרמא, ומיהו כבר שוויהוה עלייהו חובה, ואע"פ"כ לא יברכו כי בודאי יטעו ביום אחד, וגם ע"פ הרוב אינם יודעים פירוש המילות (מ"ב סק"ג). ועי' בספר אורחות רבינו (ח"ב) הביא שהיו הנשים נוהגות לספור והיו מזכירין בכל לילה, וכ"כ בספר הליכות אבן ישראל שהיה מורה לשואלים שהנשים יכולות לברך אך יאגנו לעשות איהו תכונה שלא ישכחו מלספור, וכי בערוה"ש דהגו לברך ולמנות בכל מצות עשה שהזמן גרמא שהנשים נוהגות. כשופר וסוכה וולב, ובש"ע הרב ס"ב ב' דבמקצת מדינות שמו הנשים מצוה זו עליהם חובה ואין חשש איסור במה שהן מברכות עליה אף שהם פטורות ממנה).

י. אשה שהדליקה נרות שבת, ולאחר ההדלקה נזכרה שלא ספרה עדיין ספירת העומר, יכולה לספור עד שקיעת החמה,

ותוכל לספור אח"כ בשאר הימים בברכה (הליכות אבן ישראל). יא. וכן האיש ששכח לספור בליל שישי, ונזכר ביום לאחר שקיבל עליו שבת מבעוד יום, יספור מיד בלא ברכה, ושאר הימים יספור בברכה (ש"ת אג"מ ח"ד סי' צ"ט אות ג'). יב. מצוה על כל אחד לספור לעצמו ואין האחד יכול להוציא את חברו, וי"א שאם שמע מחברו שספר וכיון לצאת וגם חברו כיון להוציא יצא, ולכן אע"ג דלכתחילה בודאי צריך כל אחד לספור בעצמו, אך בדיעבד אם שמע מחברו וכיון לצאת, יחזור ויספור בלי ברכה (ש"ע ס"א ומ"ב ובה"ח"ל שם).

יג. וכל זה בספירה עצמה, אבל בברכה שמברכים על הספירה לכו"ע אפשר לצאת ע"י חברו אפילו אם הוא בקי, אמנם מנהג כל ישראל שכל אחד מברך וסופר לעצמו ואין סומכים על הש"י, אכן אם יש לו ספק באיזה ענין צריך לספור בלי ברכה, נכון לשמוע הברכה מפי אחרים, ויחשוב בדעתו לצאת בהברכה אם הוא מחויב בדבר, וחבירו יכוון להוציא בברכה (מ"ב סק"ה ושע"צ שם).

יד. כתב הש"ח (מס' פסחים פ"ג מ"ג מ"ד) במקום שיש חבורה שמתפללים מעריב בזמן ראיית התחבר להם בימי הספירה, כי אז מצוה גוררת מצוה, ק"ש בזמנו וספירה בציבור.

טו. אם סיים אמירת הנוסח שקודם הספירה לאחר ספירת הקהל, לא הפסיד בכך את ההידור של ספירה בציבור (ה"ל"ש פ"א ס"ב בהערה).

טז. מה שאומרים בנוסח שקודם הספירה הנני מוכן ומוזמן לקיים מצות עשה של ספירת העומר, אין בזה חשש אפילו למ"ד ספירה בזמן הזה מדרבנן, דיש לפרשו גם על מצות עשה דרבנן, ופשוט שא"צ לכיון בשעת קיום המצוה אם הוא מן התורה או מדרבנן, ומה שאומרים כמו שכתוב בתורה יש לפרשו דחכמים תיקנו מצוה זו כמו שכתוב בתורה לעשות זכר למקדש (שם פ"א ס"ב).

סוד ספירת העומר – עלייה בסולם המדרגות במתן מדרגה אחד מדרגה

וזהו סוד ספירת העומר שהתחלנו לספור עתה, לעבוד את השי"ת במתן, מדרגה אחר מדרגה, מידה אחר מידה, ולא לקפוץ כמה מדרגות בבת אחת, שהם גדולות ונפלאות ממנו. וכמו שידוע שזהו החילוק הגדול בין יום הראשון של יו"ט פסח לבין שאר ימי היום טוב וימי ספירת העומר, שבבילי הסדר הקדוש מקבלים מן השמים כל המדרגות בבת אחת, כדי להטעינו לנו טעם הנערב והמתוק של אותם המדרגות הגבוהות, ומיד לאחר יו"ט הראשון, לקחים מאיתנו בחזרה את כל אותם המדרגות, כדי שזמננו נעבוד על זה בעצמינו, להשיג את כל אותם המדרגות דווקא באופן מתן, מדרגה אחר מדרגה, יום אחר יום, עד שבחג השבועות נוכח שוב לכל אותם המדרגות על ידי עבודה עצמית.

אין כל חפץ בהשגת שלא התייגע עליהם בעצמו
ואם ישאל השואל, מדוע אכן אין אנו זוכים למתנת השי"ת אלא ביום הראשון של הפסח, הלא מוטב היה שהקב"ה יזכה אותנו במתנה זו לאורך זמן. ויתבאר הענין על פי משה שהיה, פעם אחת הגיע הרה"ק בעל 'אהבת שלום' מקוסוב ז"ע לבקר אצל גיסו הרה"ק רבי אורי מסטרעליסק ז"ע, ובתוך הדברים שאל 'אהבת שלום' את גיסו מדוע אינו משפיע שפע פרנסה והרחבה לחסידיו, כנודע היו חסידיו סטרעליסק דלים ורשים. נענה לו הסטרעליסק: 'וודאי רוצה אני להשפיע להם, אבל מה אעשה שהם אינם חפצים בזה'. שאל אותו שוב 'אהבת שלום' בתמימה רבתי: 'מניין לך שאינם חפצים בזה?'

הרה"ק מסטרעליסק קרא תיכף לאחר מחסידיו המופלגים, וגילה לו שהשעה הזאת הוא שעת הכושר, כעת הוא יכול לבקש ככל העולה על רוחו ותתמלא בקשתו, מה שאתה ויתן לך. מיד נתלה החסיד על ההודמנות הנדירה שקרתה לפניו והשיב לרבו ואמר: 'יברכני שאינך לומר לפחות פעם אחת ב'ברוך שאמר' כמו הרבי'.

או אז נתברר שאכן חסידיו סטרעליסק אינם מוצאים שום חפץ בעסקי ממון ושאר דברי חומיות, כל מאווייהם וכיסופיהם הינם אך ורק לדברים שבקדושה ועבודת השי"ת.

והזית בקובץ 'מאמרי חיוק' להגה"צ רבי צבי מאיר זילברברג שליט"א. שהעמק להתבונן בעומק תשובתו של אותו חסיד, והיה מתמה ושואל, הלא מתשובת החסיד וגם מנעם הדבר שדווקא אותו חבד הרה"ק מסטרעליסק לשאול, מוכיח כי חסיד זה היה איש מורם מעם ודבר דעת והשגה, ולכאורה יש לתמוה עליו, מדוע ביקש לזכות רק פעם אחת להתפלל כמו הרבי, הלא היה לו לבקש בעת רצון מופלג זה, שיזכה בכל יום תמיד להתפלל בדרגה של הרבי הייתה מתמלאת בקשתו.

רק הביאור בזה הוא, שאותו וותיק וחסיד לא היה חפץ כלל שתהיה תפילתו גבוהה ונעלית מכח ברכתו של הרבי, שהרי איהו רבותא יש לה למדרגות כאלו שלא באו אליו מכוח יגיעת עצמו, אולם אך את זאת הוא ביקש, שיזכה לטעום פעם אחת בלבד מיערת הדבש ומהשגת תפלתו של הרבי, בכדי שעל ידי זה יידע וגם יבין עד היכן הדברים מגיעים ועד אליו מדרגות והשגות מסוגל ילוד אשה להפעיל אליהם, ואחר שישגי את זאת מיישק להתאמץ בעבודת קונו ולהתייגע בכוחות עצמו, עד שיזכה לעלות למעלה למעלה בקדש ולהתפלל בזכות עצמו ולא מחמת הברכה והמתנת חנם.

'בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים'
ועל פי זה יובן שפיר, בגין כך אין אנו זוכים לאלו האורות הנפלאים אלא ביום הראשון של יו"ט פסח בלבד, כי הרי כל המטרה שביגה יצאנו מצרים לא היה אלא כדי שנעבוד את השי"ת, כמאמר הכתוב (שמות ג' יב) 'בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה'. אך כיצד נדע להתייגע על דבר שאין לנו כל השגה בזה, על כל מיד עם היציאה מגלות מצרים ועל שעבודה, נותן לנו הקב"ה מתנת חנם ומטעימנו בגילויים נפלאים והארות גדולות שהם למעלה הרבה מערך מעשינו, אפילו שאינו ראויים לזה.

אך מיד למחרת החג נוטל מאתנו את כל אלו ההשגות והמתנות חיים להם זכינו מאתמול, כי לאחר שכבר טעמנו מקדושת הפסח ואנו יודעים כבר עד היכן כסוגל בן אנוש להשיג ולהגיע, מעתה החובה עלינו להתייגע בכוחות עצמנו וללכת מדרגה בדרגה עד שזוכה להשיג שוב את כל אלו המדרגות שהיה לנו בחג הפסח, וכמבואר בכתבי הארי"ז ז"ל שזהו העבודה של ימי הספירה, שבכל יום ויום מימי הספירה יש לנו לתקן מדה אחת, עד שבהגיע חג השבועות ומתן תורה נוכח שוב להשיג את אלו האורות שהיה לנו, ומעתה לא נזכה לזה באופן של מתנת חנם ונהמא דכיסופא, אלא מתוך עבודה ויגיעה עצמית, מדרגה אחר מדרגה, מידה אחר מידה.

'וספרתם לכם' - לעורר את הספירות על ידי עבודתכם
עתה בא נא, וראה גם ראה מה שכתב בספ"ק 'קדושת לוי' (פרשת אמור), שם מבאר כי ימי הספירה משונים הם בתכלית השינוי מחג הפסח, שאלו בחג הפסח זכינו באמת להארות נפלאות ועצומות, אבל לא בזכות מעשינו הטובים זכינו לזה, כאלו היה זה התגלות וההארה באיתערותא לדעילא, בכדי לעורר אותנו לעבודתו יתברך שמו.

אולם התכלית האמתית של הארת חג הפסח, הוא אך בכדי שלאחר הפסח נתחוק בכוח גדול לעבוד את הקב"ה באיתערותא דלתתא, עד שנהיה ראויים לאלו האורות וההשגות מצד מעשינו הטובים, ובשביל דבר זה באו לעולם ימי הספירה האלה, וזהו מה שאמרה התורה 'וספרתם לכם', כלומר, שאין

הדבר תלוי אלא בכך, שתהיו אתם מעוררים את הספירות העליונות על ידי עבודתכם, ואז תזכו שכבוד ה' עליכם ייראה. כאן הולך ומונה 'קדושת לוי' את שבע הספירות ואת דרכי העבודה היוראים מהם באופן השווה לכל נפש, ומורה אותנו לדעת מה יעשה האדם באלו הימים וחי בהם, והא לך לשון קדשו:

'וזה סוד הספירה, שבשבוע הראשון אנחנו חפצים באהבה, ובשבוע השנייה אנחנו חפצים ביראתו, ובשבוע השלישית אנחנו חפצים שיתפאר בנו כאב המתפאר בבנו, ובשבוע הרביעית והחמישית שנאמין באמונת הבורא ברוך הוא, ובשבוע השישית שנהיה אנחנו דבוקים ומקושרים בעבודתו, ובשבוע השביעית שאנחנו ממליכים אותו על כל העולם כולו ועליו'.

לכן, אחר שאלו המדות נמשכים מהבורא ברוך הוא באלו ימי הספירה, יש לאדם בימי הספירה להתבודד ולעבוד את ה' אלקינו, כיון שבאלו הימים נמשכים אלו המדות הישירים לעמו בית ישראל, ובפרט בעת הספירה יש לאדם לשמוח ולדבק את עצמו באלו המדות ישירים, כיון שאדם חפץ שמידות ישירים ימשוך בו אהבה ויראת הבורא ימשוך בו כמאמר חכמינו ז"ל (מכות ז') בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו', עד כאן לשון קדשו.

וקמת ועלית - כל השנה כולה

המורם מכל האמור, שעל האיש הנלחב להתאמץ להתחזק בכל יום מימי הספירה ללכת ולהתעלות מעלה מעלה, להתייבב על הדרך הסלולה העולה בית א-ל, כי לא לימים אלו בלבד הוא זוכה, אלא ההשפעה והרשימו דקדושה של עבודה זו נחקקת אף לשאר כל הימים, וממנה יתר וממנה פינה להצלחה בעבודת השי"ת בכל ימות השנה כולם.

וכדרך שהיה הרה"ק בעל 'מאור ושמש' מפרש את הכתוב בפרשת הקרבת העומר (ויקרא כג' יב), 'ועשיתם ביום הניפכם את העומר כבש תמיך בן שנתו לעולה לה', והיה מבאר את המקרא הזה ואומר, 'ביום הניפכם את העומר' - בעת אשר הנך מתחיל למנות את העומר, 'ועשיתם כבש' - תתקין כבש העשוי לעלות עליו מעלה מעלה בדרגות הקדושה, 'בן שנתו לעולה לה' - שישאר הרושם של כבש זה לכל השנה כולה, שתוכל לעלות במעלות ובמדרגות הקדושה עוד ועוד להתקרב ולהידיבב אל השי"ת.

יעוור השי"ת שנוכה לנצל עתה את ימי הספירה הקדושים, להכין עצמינו כראוי לחג השבועות וקבלת התורה הקדושה, והעלות בימים אלו ממדרגה למדרגה, ולזכר מידותינו ולתקן כל הנצרך תיקון, ונוכה לעשות נחת רוח לבורא יתברך שמו, בכל מעשינו ופעולותינו, אמן.

הפיט הזה רבו צפונותיו, מה בא ללמדנו כאן במגן ומספר, למצוא בכל מספר את המתאים לו, אחד אלקינו, שני לוחות, שלשה אבות וכו', ומאי קא משמע לן בכל זה, אטו לא ידענו שיש אחד אלקינו ושתי לוחות ושלוש אבות וכו', ומה שמצא על כל מספר איזו ידיעה כן ניתן למצוא יותר ויותר בכל מספר.

גם תמהו המפרשים בסדר פיוט נגשג זה, שהסדיר המגיד אותו בדרך שאלה ותשובה עצמית, ונראה כשואל את עצמו ומשיב לעצמו, 'אחד מי יודע - אחד אני יודע', וכזאת לא שמענו. ומדוע לא ימנה כולם כסדר, אחד אלקינו, שתי לוחות הברית, שלשה אבות, ולמה נצרכה פתיחת השאלה והתשובה, 'מי יודע - אני יודע'.

עוד הקשו, מדוע בכל מספר שמוסיפים צריך לחזור ולספור שוב את כל אותם שכבר נמנו מקודם, הלא כבר אמרנו מה יש בכל מספר, ולמה לנו לחזור בכל הוספת מספר גם על הקודמים לפניו.

וביותר פלא, שגם אם נבין צריך לחזור ולסכם לעצמו את כל מה שיש בידו עד עתה ביחד עם התוספת החדשה. וכדרך המונה את נכסיו, שבכל דבר שמוסיף ממנו מסכם לעצמו שוב עם מספר הקודמים כמה יש לו עתה עם הכל ביחד. - מכל מקום עדיין לא מובן, מדוע מסכם זאת בדרך הפוכה, חמשה - ארבעה - שלשה - שתיים - אחד, ולמה לא יוסיף תמיד כסדר, וכגון עשרה מי יודע וכו' עשרת הדרבות, ונמצאו בידנו שוב בסך הכל, אחד אלקינו ושתי לוחות הברית ושלושה אבות, ולמה לכתב בדרך הפוך מן הסוף אל ההתחלה, וצריך ביאור. גם צריך לדעת, למה מונה רק עד מספר שלשה עשר, ושם נעצר ואינו מוסיף יותר. ונמצא זה הפיוט הנכבד כולו צוח ואומר דרשוני חיוני.

אך ביאור המפרשים כוונת פייט זה, שבא ללמדנו את עיקר הידיעה הנצרכת לאיש ישראל בעולמו ביסודות האמונה שאנו מייסדים בהג האמונה.

נהה קיימא לן אסתכיל באורייתא וברא עלמא, כל מה שקורה בעולם וכל הנמצא בעולם, יסודו של כל דבר אינו כי אם מכוח תורה הקדושה בלבד.

ורואים אנו על דרך משל בענין המנין והמספר, משתמשים אשדות הבריות במספר 'אחד' ומספר 'שתיים' ו'שלוש' שבביל צורכיהם בעולם, כמו למנות בהם את ממונם ונכסיהם או שאר דברים שבעולם. - אבל מלמדנו הפייט שעיקר שורשו של המספר לא נועד כי אם למנות בו דברים של תורה ושל יסודות הדת, וממילא נשפע ממנו בעולם מציאות של מנין ומספר אחד ושתיים ושלוש, ובתוצאה דממילא יכלים אף הבריות להשתמש במספרים כדי למנות שאר דברים שבעולם, אבל שורש מספר כל דבר שבמנין אינו אלא לספירת מנין של תורה.

הוא שהפייטן שואל: 'אחד מי יודע', כלומר מי יודע את שורש ואת יסודו של מספר אחד, שבביל מה ישנו בעולם, שבביל מה נעשה בעולם מציאות כזו של מספר 'אחד'. [ג. ה. עיי' במפרשים בפסוק (בראשית מא, מט) 'עד כי חדל לספור כל אין מספר', שיש שפירשו כפשוטו שנגמרו כל המספרים, ותמוה קצת כי יכול תמיד לספור פי אלף אלפי אלפים וירבי רבבות פעמים וכו', עיי' שם. - ועל כל פנים ללמדנו מבריהם שהמספר גם הוא מציאות שנעשה, ויש לו גבול עד שכבר אין מספר נוסף לספור, ודו"ק].

ועל כך משיב ואומר: 'אחד מי יודע' - אחד אלקינו שבשמים ובארץ, כלומר כל שורש מספר 'אחד' הוא 'אחד אלקינו' בלבד, ואת 'אחד' זה בלבד אני יודע, ותו לא מידי. כי חוץ מידעת 'אחד' זה, כבר איני צריך עוד לשום ידיעה שבעולם, מפני שכל שאר הדברים שבמספר 'אחד' כולם מושפעים בתוצאה משורש מספר 'אחד' שהוא 'אחד אלקינו בשמים ובארץ' ובכל הבריאה כולה.

'שניים מי יודע' - הוא גם כן על זה הדרך, מי יודע מהו שורש מספר 'שניים' שבעולם - הלא הוא בשני לוחות הברית. וזה 'שניים מי יודע', שנים אלו בלבד אני יודע, וחוף מה איני יודע שום דבר נוסף שבמספר שנים, כי כל שאר 'שניים' נשפעים ממספר שנים זה, שנוצר בשורשו שבביל למנות בו את 'שני לוחות הברית'. וכן כל שאר המספרים כולם על זה הדרך, ללמדנו ולהודיענו שלא נוצרו ולא באו בעולם כי אם אך ורק למנות בהם יסודות הדת ויסודות תורה הללו ברם גם כל אלו הידיעות הנוספים, כולם משתלשלים

ויורדים משורש ידיעת הידיעות כולם, שהוא 'אחד אלקינו' יתברך וישתבח. כמו שפתיח רבינו הרמב"ם

אחד אלקינו שבשמים ובארץ

"אחד מי יודע - אחד מי יודע, אחד אלקינו שבשמים ובארץ. שנים מי יודע - שנים מי יודע, שני לוחות הברית, אחד אלקינו שבשמים ובארץ. שלשה מי יודע, שלשה מי יודע, שלשה אבות וכו'."

"ז"ל סדר משנה תורה (פ"א מהל' יסודות ה'א): "ויסוד היסודות ועמוד החכמות, לידע שיש שם מצוי ראשון, והוא ממציא כל נמצא, וכל הנמצאים משמים וארץ ומה שביניהם לא נמצאו אלא מאמיתת המצאו" עכ"ל הפו. - וכשם ששימוש עצם המספר בכל דברי העולם שורשו במספרים אלו של תורה, כן מספרי אלקינו ומה עצמה שמונים בהם את התורה ויסודות הדת גם הם משתלשלים ויורדים זה מזה. ואין מספר 'שתיים' מוסיף דבר שלא היה כלול במספר 'אחד', ומספר 'שלושה' יוסיף מה שלא היה בשנים וכו', אלא שהוא מוסיף לפרט ולגלות יותר. אבל מנין 'אחד' כבר יש בו את כל השלימות שכולל את 'כל הנמצאים משמים וארץ ומה שביניהם', כי 'אחד אלקינו שבשמים ובארץ' כולל את הכל ממש וכל המספרים נובעים ממנו. וכן בשנים, שהם משתלשלים להתגלות מתוך 'אחד אלקינו' שהאציל את 'שני לוחות הברית', כבר כוללים שנים אלו את כל שאר ידיעות הנוספות שלאחריהם. וכן על זה הדרך, שלשה אבות משתלשלים להתגלות מתוך שנים, וכוללים בהם כל הבאים אחריהם, שהרי אף שלא היה להם לאבות חמשה חומשי תורה וששה סדרי משנה, כבר היו מונחים אצלם בשורש כידוע, וכן כולם על זה הדרך.

עד שהגיע אל מספר שלושה עשר, שהוציא וגילה מן הכוח אל הפועל את י"ג מכליל דרחמי, הרי כבר כלול בהם כל הגילוי כולו בהתפשטות והשפעה הרחבה ביותר, שאין עוד השתלשלות יותר הימנה, אחר שהכל כבר התמלא רחמים וחסדים בעולם. 'אחד' גימטריא י"ג, שהכל בכלל אחד יחיד ומיוחד, כמ"ש 'ובתורתך כתוב לאמר כו' ה' אחד', שבו כבר כלול כל התורה כולה.

לפיכך שפיר מונה בכל פעם שוב את כל אותם שכבר מנה מקודם, ובדווקא חוזר מן הסוף אל ההתחלה, ללמדך 'שנים' אלו בעצם כבר כלולים באותו 'אחד אלקינו', ולאחר שגילה מה שבמספר שנים כשמתבונן בו יותר רואה שבעצם זה כבר היה כלול ב'אחד אלקינו'. וכן בכלום, כגון 'שבעה מי יודע וכו' שבעה ימי שבתא' - שבעה מגלה ומפרש שהם כבר כלולים בששה סדרי משנה - שהם כלולים בחמשה חומשי תורה - שהם בארבע אימהות וכו'. וככל שמוסיף ומגלה יותר, יודע ורואה ומכיר נאמנה שבעצם הכל כבר כלול בקודמו, וכולם יחידו כלולים ונובעים מאחדות שלמות מספר 'אחד אלקינו שבשמים ובארץ', אשר מהרה תגלה אחדותו יתברך בכל העולם, ומלאך הארץ דעה את ה', אמן ואמן.

* * *

זהירותם של אנשי ירושלים בכבוד הבריות ביחד עם חומרות הפסח

אחד מאנשי ירושלים בדור שלפנינו היה הרה"ח רבי בעריש קורנבליט זצ"ל, גברא רבא וירא אלקים, [וחתנו של הגה"צ רבי נתן מאיר רוטמן זצ"ל, מוה"ק ירושלים של מעלה].

לפרנסתו היה רבי בעריש מביא ומוכר את הבשר לתושבי ירושלים, כולם נתנו בו אימון מלא כי הכירוהו כאיש ירא שמים, שכמוכן היה עושה הכל תחת השגחת רבותינו הקדושים של הבר"ץ העדה החרדית דפה עיה"ק, ועל פיהם ישק כל דבר בכל ענייני האטליו הנכבד.

לקראת חג הפסח היה מנהג אנשי ירושלים באותם שנים, להשתמש בשומן של בהמה במקום השמן, כאשר עדיין לא היה מצוי בזמנם 'שמן כשר לפסח' שאינו של שמים, באותו שומן היו מטגנים ומבשלים את כל הנצרך שבביל ניחוחות החג.

הביקוש לשומן בימים שלפני הפסח היה גדול כמוכן, חנויות הבשר נערכו לכך מראש, והזמינו כמיות

גדולות של 'שומן בהמה' לפי הצורך. אך ביותר רבו הזמנות השומן [שמאלין] בחנותו של רבי בעריש, מאחר שהרבה ריאים ושלמים מכשרי ירושלים לא היו סומכים על קצבים אחרים, כי אם על מהזמנות דרבי בעריש, איש נאמן וישר.

שנה אחת ביום האחרון שלקראת בדיקת חמץ, לאחר שרוב הזמנות כבר בוצעו, הלוקחות הרבים כבר נטלו וארזו את כל קניותיהם לקראת החג, עופות ובשר ושומן וכל מטעמים. נכנס לקראת ערב יהודי אחד, וביקש לקנות 'שומן בהמה' של פסח.

התחייך אליו רבי בעריש, כעת ברגע אחרון הנך מבקש 'שומן', הרי כל הסחורה כולה כבר אזלה ונגמרה, הכל מתבצע בהזמנות מראש כשבע לפני הפסח, ובימים אלו כבר נלקח הכל וכבר נגמר הכל!

אך היהודי חש נפגע ונעלב, הוא חשב שלבטח רבי בעריש מחביא ומסתיר מאותו 'שמאלין' טוב עבור ה'אנשים שלו'... הוא החל רותן על המוכר הנכבד, מדוע לכולם אתה דואג יפה מאד, שיהיה להם שומן בריווח, ורק ממני לא איכפת לך, והנך משלחני בידיים ריקות?

הבין רבי בעריש ברוב רגישותו ועדינותו, שיש צורך להרגיע ולפייס את היהודי, כדי שלא ייצא עם תרעומת בליבו על שסילקהו כך בלא כלום.

קרא לו אפוא ר' בעריש הצידה, התיישב עימו ליד השולחן, ובפנים מסבירות ומאירות הבהיר לו דברים כהווייתן:

שלא תהיה לך טעות, רבי יהודי, אינני מסתיר כאן שום 'שמאלין' בשום מקום, אין אצלי 'פרוטקציונרים' הזוכים ליחס מועדף, כל הלוקחות שלי הם אנשים חשובים בעיני, שהנינו משתדל לכבדם ולמלא את מבוקשם. - אימני לי כבודו, שאף לי עצמי לא נותר כלל משומן בהמה לכבוד החג, לאחר שנתתי את הכל ללקוחות שהקדימו לפניך, לאחר שגם הם איחרו את המועד... ולא נותרה לפני שום ברירה, כי אם לתת להם את השומן האחרון שנותר בשבילי ומשפחתי.

אולם אציעה נא לפניך עצה אחת, שגם אני משתמש בה אולם התייעצות עם הרב הפוסק, לפני חג הפסח קונה אני כמה בקבוקי שומן יזת וך מן הערבים בני ישמעאל שבעיר העתיקה. ולאחר כמה הוראות של כשרות שפוסק לי הרב המשגיח, הוראות שאין בהם כמה הלכות ספורות, עולה לי הכל כשר גלאט לכבוד חג הפסח. - לך נא אל בית ההוראה של הרב הצדיק, שיורה לפניך את ההלכה כדת וכדין, ותוכל להשתמש בשופי בשמן יזת של פסח. האמן לי, הרבה יותר קל בזה, מאשר להתחיל כעת ללמוד סימנים שלמים בשולחן ערוך יורה דעה, בהלכות שחיטה והלכות טריפות, עד שיעלה לפניך שומן בהמה כשר וישר...

יצא אותו יהודי בלב שמח ורגוע, כראותו שכל ה'בעיה' נפתרה לפניו על הצד היותר טוב. - ויותר ממנו שמח רבי בעריש על שסייעוהו מן השמים שלא ייצא ח"ו יהודי נפגע מחנותו, ביום גדול וקדוש כזה של ערב פסח!

כך היו והתנהגו אנשי ירושלים בדורות שלפנינו, יהודים מן השורה, שכל לבבם וכל נפשם בעריב פסחים נתונים לבער כל 'חמץ' מתוככי לב פנימה, שלא יריאה ולא ימצא ברושתם משהו קפידא וכעס, או ניחור בין אדם לחברו. - וכך לאחר שזיכנו לבבם מכל חמירא וחמיעא ניגשו בדחילו ורחימו ללילה הגדול והנורא, בטהרת לב שלם.

באחת הנסיעות שערך הרה"ק בעל 'אמרי אמת' האדמו"ר הזקן גמור זצוק"ל לארץ ישראל, עבר פעם בדרכו בין משעולי רחובות ירושלים דרך החנות של רבי בעריש, ולאחר שראה את האיש והכיר את שיגו ואת שיחו, אמר שבבביל להכיר את איש ירושלים [ירא-שלם] זה כבר היתה כדאית כל נסיעתו לארץ הקודש!

* * *

עיקרו של 'ליל הסדר' נערך כאן בעולם הזה - וכל פמליא של מעלה יורדים ובאים להתחבר עם ישראל בקדושת זה הלילה

כ"ק האדמו"ר מויוניץ מרן הרה"ק בעל 'אמרי חיים' זצוק"ל [ויד"ט ט' ניסן] היה ידוע ומפורסם באהבתו וחובתו הגדולה לחג הפסח ולמצה קדישתא, וכל ימות השנה

היה מעורר בערגה על השפע העצום של חג זה לעם בני ישראל.

הגניע אותם 'ימים המבורכים' של חודש ניסן, כל סביבותיו ושערה מאור, הוא רומם את ליבם ונפשם של עדת קדשו חסידי ותלמידיו, להכין את עצמם הרוק היטב לקראת הלילה הגדול - שכפי שהיה שגור בפי קדשו: 'ליל הסדר' עושה 'סדר' לכל ימות השנה כולה!

שנה אחת בימים שלפני החג נפל הצדיק למשכב ל"ע, את חולינו נשא וסבל מאוד בהתגברות המחלה עליו. [כידוע גדול המלחמה בכל רב שבקדושה, וניסו אותם מפריעים החיצונים, להניאו מעברתו קדשו הנוראה בימים המקודשים הללו, והשפע שהשפיע בעולם בחג הפסח במסירתו לב [שפ].

עם התגברות מחלתו באופן מסוכן עד מאד רח"ל, החלו בני המשפחה והגבאים להתכונן לשהייתו של הרבי בימי החג בבית החולים, ולערך שם 'סדר' מצומצם מאוד, כפי יכולתו בגודל חולשתו הנוראה. -

כשכל בית ישראל מרבים בתפילות ובתחנונים להצלת הצדיק ממחלתו הנוראה.

והנה לפתע בימים אחרונים שלפני החג ממש, התחולל עימו נס ופלא גדול, ב'חדש אָשֶׁר יְשׁוּעוֹת בּוֹ מְקִיפוֹת', ונתהפך הכל לטובה. הרבי יצא מכלל סכנה, ומהרה שבה אליו רוחו ובריאותו, עד שלקראת החג התפתח כל הרופאים וכל החסידים, שוחרר הרבי לביתו נאוה קודש.

אין לתאר ואין לשער את גודל השמחה של אותו חג הפסח בחצר קדשו, הסדר נערך בנהירו דאנפין עילאה, בפארה של מלכות. התלהבותו של הרבי בחג הפסח של אותה שנה היתה עצומה, והכל ראו בחוש את הניסים הגדולים שעושה השם יתברך תדיר עם בניו אהוביו הצדיקים הקדושים הצמודים תמיד לשכינתא קדישא.

באחת משיחות קדשו שבאותו החג, בהיותו שרוי בדרכות נפלאה, גילה בין הברכים לפני תלמידיו וחסידייו הנאהבים והנעמיים, שבעת היותו על ערש רוי, והתחוללה המלחמה הכבירה בין אראלים ומצוקים, כבר נגורה גזירה עליו רח"ל, והיה צריך להסתלק מן העולם.

אך כשהודיעו לו זאת משמיא, ביקש לשאול, האם יש 'ליל הסדר' שם למעלה בשמים? כי אם אין שם 'ליל הסדר' איננו מוכן לעזוב כאן את העולם, ולהישאר בלא 'סדר נאכט'!

ענו לו על כך מלמעלה, שאכן גם בשמים עורכים 'סדר נאכט', וכל מה שנעשה ונפעל כאן למטה, שורשו בגבהי מרומים למעלה בשמים. [כידוע מנחה צדיקים קדושי עליו, שהביא לפניכם אבא 'אליהו הנביא' וזכר לטוב לטעום במו פיהם מקרבן פסח שלמעלה, והדברים עתיקים].

ברם, המשיך האימרי חיים' לספר במתק לשון קדשו, אנכי לא הסכמתי עם זה כל כך מהר, וטענתי לפניכם בתוקף שעיקרו של 'ליל הסדר' מתנהל כאן למטה בעולם הזה, ולא למעלה בשמים!

והבאתי ראיה והוכחה מוחצת לצדקת טענותי, מדברי זוהר הקדוש המפורשים, שהקב"ה וכל הפמליא יורדים מן השמים למטה, להשתתף בסדר הנערך כאן בעולם הזה!

וזה לשון קדשו המופלא של זוהר הקדוש, הנאמר בליל פסח בפתח סדר 'מגיד' (פרשת בא ח"ב מ"ב): 'כָּל בַּר נֶשׂ דְּאִשְׁתֵּי בִיצִיאת מִצְרַיִם, וְבַהוּא סְפּוּר חֲדַי בְּהַדְוָה, וְזִמְיָן אִיהוּ לְמַחְדֵי בְשִׁכְיִתָא לְעֻלְמָא דְאַתֵּי דְהוּא חֲדוּ מְכַלָּא, דְּחַיֵּי אִיהוּ בַר נֶשׂ דְּחֲדַי בְּמִרְיָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֲדַי בְּהוּא סְפּוּר'.

'פיה שְׁעָתָא, כְּנִישׁ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְכָל פְּמִלְיָא דִּילֵיהּ, וְאִמְר לֵוִן, וְזִלוּ וְשִׁמְעוּ סְפּוּרָא דְשִׁבְחָא דִּילֵיהּ, דְּקָא מִשְׁתַּעֵי בְּנִי, וְחֲדָאן בְּפּוּרְקָנֵי - בְּדִין פְּלִהוּ מִתְפַּנְשֵׁין, וְאַתֵּינן וּמִתְחַבְרִין בְּהַדְוָה דְיִשְׂרָאֵל, וְשִׁמְעוּ סְפּוּרָא דְשִׁבְחָא, דְּקָא חֲדָאן בְּהַדְוָה דְפּוּרְקָנָא דְמִרְיָהוּ. בְּדִין אֲתִינן וְאִוְדָן לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַל פֶּל אִינוּן נִסִּין וְגִבּוּרִין, וְאִוְדָן לֵיהּ עַל עֲמָא קְדִישָׁא דְאִתֵּי לֵיהּ בְּאַרְעָא, דְּתִתְרָאן בְּהַדְוָה דְפּוּרְקָנָא דְמִרְיָהוּ' עכ"ל"ט.

הרי להדיא שכל פמליא של מעלה יורדת ובאה למטה בעולם הזה להתחבר 'בְּהַדְוָה דְיִשְׂרָאֵל', וכיצד אם כן אוכל לעזוב את אותה מחברת נפלאה של ייחודא עילאה קדישא של כנסת ישראל עם דודה ועם כל הפמליא!

ואכן בחסדי השם יתברך ורוב חמלתו, נתקבלה

שבת חול המועד

י"ז ניסן תשפ"ז

המניח לפי אופק ירושלים

זמני הדלקת הנרות ומצו"ש

הרדה' 6:24

מוצ"ש'ק 7:38

ר"ת 8:18

סוף זמן קריאת שמע ותפילה

סו"ת א' 8:47 | סו"ת א' 10:05

סו"ת ב' 9:30 | סו"ת ב' 10:34

המניח לפי שיעון קיץ

שביעי של פסח

כ"א ניסן תשפ"ז

המניח לפי אופק ירושלים

זמני הדלקת הנרות ומצו"ש

הרדה' 6:27

מוצ"ש'ק 7:42

ר"ת 8:20

סוף זמן קריאת שמע ותפילה

סו"ת א' 8:43 | סו"ת א' 10:03

סו"ת ב' 9:27 | סו"ת ב' 10:32

המניח לפי שיעון קיץ

[מכאן מקור מנהג הרבה כשרי ישראל, להקנות לבחורים שבבית חדר אחד בבית לפני בדיקת חמץ, כדי שיוזכו לקיים גם הם בפועל את מצות 'תשיבתו מבתים' לכל הדעות, ויוצאים בברכה מפי בעל הבית. - אך כאן עלתה שאלה חמורה יותר, בהיות שצריך לברך בעצמו את ברכת המצוה, הרי לאותם השיטות כל שאינו בודק בבית השייר לו, נמצאת ברכתו ברבה לבטלה].

השוויגער שהיתה כאמור אשה אלמנה ל"ע, לא הבינה כל כך את בקשתו של האיידעם היקר, היא לא הכירה את כל דקדוקי הלכות הללו, ומן החקירה הנפלאה של ה'מנחת חינוך' היא בוודאי לא שמעה... ולא הבינה למה 'חותר' כאן החתן הזה... - גם לאחר שהסבירו הבת עם בעלה הנחמד, שאין כאן אלא ענין הלכתי בלבד, חששה האלמנה ופחדה מי יודע מה עוד יעשה חתנה אחר כך אם ה'קנין' הזה של החדר... כשיטענו שהוא שייך להם. ואף שהסבירו לה שמיד

לאחר ביעור החמץ מקנים לה בחזרה 'ב'קנין' גמור את החדר, לא היה ליבה שלם עימה. כאשר ידוע מרירות לב האלמנה ודאגתה בכל דבר, אחר ש'נפל' עליה גם כל העול הקשה של 'מילוי מקום' האיש שבבית, וחוששת בלבבה בכל דבר שאינו קשור כל כך אליה, ולפיכך לא נתנה את הסכמתה להקנות את החדר לחתנה.

לקראת תפילת מנחה ומעריב שלפני 'בדיקת חמץ', נכנס האיש להתפלל בבית מדרשו של הרה"ק הרבי ר' איציקיל מפשעוורסק זצוק"ל, שם פגש את חתנו הרה"ק הרבי ר' יענקעלע זצוק"ל, והציע לפניו את ספקו והתלבטותו בענין הבדיקת חמץ שבבית חמיו, ושאלותיו בענין הברכה על ביעור חמץ.

רבי יענקעל'ה הצדיק לא הבין כל כך את שאלתו, מה בדיק 'מפריע' לך כאן? [ואם מוטשעט דיר?] וואס הייטסט? - הגיב האיש [מה זאת אמרת?] - הרי מחשש ברכה לבטלה לפי שיטה אחת, נמצא שאינני יכול לברך את הברכה!?

ו! איז וואס? [או מה] - תמה רבי יענקעלע כמי שאינו מבין, גם אני כשלעצמי איני מברך ברכת 'על ביעור חמץ', כאשר בכל פסח הנני נמצא כאן בבית מורי חותני הרבי הק' דפה, ואף כי לא בירכתי הברכה, השתדלתי לקיים היטב בנפשי את ביעור החמץ כראוי. - למה לנו לסבך לב אלמנה, אם היא חוששת ויראה בדבר? ואף אם לאחר 'מסע שכנועים' היא תבין ותסכים בסופו של דבר, מי יודע אם לא תקבל זאת בלב כבד. - באם הנך חושש תעשה הבדיקה בלא ברכה, ואם בכל זאת חסרה לך ברכה, קח לך תפוח עץ ותברך עליו בהידור ברכת 'בורא פרי העץ'....

ובכך לימדו הצדיק טיב לקח מוסר, להבין ולהשכיל מה עיקר רצון השם יתברך בכל דבר [לא רצונך שלך כפי הבנתך]. לפעמים כשמסתובנים בדעה נבונה מתברר שהעיקר הנרצה במצבים מסוימים שונה מעט, וכדוגמת זה האיש שעדיפא ליה לוותר על הידור הברכה כדי שלא לעצור את לב האלמנה הכאובה, כאשר מצויים ונו תמידי לעודדה ולשמח את ליבה, כד"א [איוב כט]: 'לֹב אֶלְמָנָה אֲרַנֵּין'.

לקראת חג הפסח הקדוש והטהור, נקדמה נא מעומקא דליבא ברכתא מעליא, קדם כ"ק מורנו ורבינו מבורה דרכנו ומאיר נתיבותינו הגה"צ שליט"א, עם מחברתו בקודש הרבנית הצדקנית תלית"א. נוחילה נא פני קל לאורך ימים ושנות טובות, על דרך שפירש רש"י ז"ל בפרק האורג (שבת קה): "אריכות ימים - כדאמרינן בסדר יומא (ע"ג). כ"י אורך ימים ושנות חיים יוסיפו לך" (משלי ג, ב), וכי יש לך שנים של חיים ושנים שאינם של חיים, אמר ר' אלעזר, אלו שנותיו של אדם שמתהפכות עליו מרעה לטובה" עכ"ל. - בבריתו גופא ובהוראת מעליא, ובכל משאלת לב לטובה.

ביחד עם בניו הרבנים החשובים שליט"א העומדים תדיר לימין צדקו, וביחד עם כל בני הקהילה הקדושה ומשפחותיהם, ביחד עם כל הקוראים הנאמנים וכל בית ישראל. - חג פסח כשר ושמח!

ומהרה נזכה לאכול מן הזבחים ומן הפסחים בגאולתנו השלמה, ובבנין בית קדשנו ותפארתנו במהרה בימינו - אמן.

טיב הקהילה

שמיני
ב"ד ניסן תשפ"ו

המסע לפי אופק ירושלים

זמן הדלקת הנרות ומצ"ש

הרה"ג 6:29
מוצ"ש"ק 7:44
ר"ת 8:23

סוף זמן קריאת שמע ותפילה

סוזק"ש א' 8:41 | סוז"ת א' 10:01
סוזק"ש ב' 9:25 | סוז"ת ב' 10:30

גליון מס':
829

יו"ל ע"י קהילת שבת בית ד'

בנשיאות מוזרטו ורבינו הר"ה ז"ל

רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

טיב הפרשה

אשר צוה ה', ואין בה שום פסול מנגיעה כלשהי, ולכן גם אתם, אם רק את אשר צוה ה' תעשו' או 'ויקרא גם אליכם כבוד ה''. כי כל אחד באשר הוא שם יכול לזכך מעשיו, שיהיו יותר ויותר לשם שמים, וכך ימשוך במעשיו יותר קדושה על עצמו ועל כל סביבתו.

לאור האמור מובן שפיר כוונת הכתוב בסוף חומש שמות (לט, מב), שאחר שתאיר בפרוטרוט כל עבודת הקמת המשכן ע"י ה'חכמי לב' הפטיר: 'ככל אשר צוה ה' את משה כן עשו בני ישראל את כל העבודה', דהנה מקרא זה אומר 'דרשינו', כי פשיטותא היא דא שעשו מה שעשו רק כפי מה שנצטווה משה מפי הגבורה, כי אלמלא כל הציוויים שנאמרו בענין הקמת המשכן לא היו עמלים כל עיקר. גם יש להבין ענין אריכת לשונו וכפילת דבריו, כי די לנו אם היה נאמר 'ככל אשר צוה ה' את משה עשו בני ישראל', ומה כן להוסיף בהדגשתו 'כן עשו', ובהפטריו שוב 'את כל העבודה'. גם במקרא שלאחריו (שם מג) הכפיל הדברים באמרו: 'ויקרא משה את כל המלאכה והנה עשו אתה כאשר צוה ה' כן עשו ויברך אתם משה', ולא היה לו לומר כי אם 'ויקרא משה את כל המלאכה ויברך אתם משה', וממילא הייתי מבין מהכתוב שלפניו שבראותו את המלאכה ראה גם כן שעשו אותה 'כאשר צוה ה'', וגם כאן הדגיש שוב 'כן עשו' וצריכים להבין הכוונה בכל זה.

ולדברינו יש לומר שלא כן הכתוב לספר על עצם הדבר שעשו הכל בחיזיונותם כפי שצוה ה', כי בזה פשיטא שלא שינו דבר מכל מה שדיבר ה' במפורש, ולא דיבר כי אם על פנימיות הכוונה, שכל חכמי לב עשו איש איש את מלאכתו רק לשם ה', ללא שום נגיעה פרטית, ואף שהיתה זאת מלאכת מחשבת, והיו צריכים לכך דיעה רחבה, וידעו שלבסוף כשמעשי ידיהם יצליחו, יהיה ביכולתם להתפאר בכושר מעשיהם, בכל זאת לא התכוונו לכך, וכל כוונתם היתה רק על רצון ה' שתתקיים. ושפיר מובן לפי זה ג"כ מה שאמר שם גם אחר כל מלאכה בפרטות שנעשו 'כאשר צוה ה' את משה', כי כל כלי היה נעשה ע"י אדם אחר, ולכן היה לו להודיע בכל כלי בנפרד שנעשה רק לשם שמים. וזהו שהדגיש לבסוף ש'ככל אשר צוה ה' את משה כן עשו' כלומר, בכל הפרטים ממש, לא רק בחיזיונותם כי אם גם בפנימיות הכוונה. והוסיף 'את כל העבודה' להודיע ש'כל' חכמי לב היתה כוונתם לשמים ולכן נעשו כל פרטי המשכן לשם שמים.

והנה כשראה משה את המלאכה לא הוצרך הכתוב להודיענו שראה בחוש שנעשו כציווי ה', גם לא הוצרך להודיע שברור קדשו ידע שהיכל נעשה לשם שמים. אבל בנוסף רצה הכתוב להודיע על עוד מעלה שהיתה במלאכה זו, שגם היא ניכרת בראיה, והוא החן וקדושה שהמשיכו חכמי לב על כל הפצי המשכן בכח כוונתם הרצויה. והוא שאמר 'ויקרא משה את כל המלאכה' - כשאל לכלל ראה 'הנה' עוד דבר המעיד ש'עשו אותה כאשר צוה ה'', שהרי 'כן עשו' הם עשו דברים ש'חן' וקדושה חופף עליהם. ולכן 'ויברך אותם משה' ופירש"י שהיתה הברכה ש'תשרה שכינה במעשה ידיכם' - שאותה קדושה החופפת על מעשי ידיהם תהיה סיבה להמשיך השראת השכינה. ובאותה קדושה שעתידה להתעורר מעבודת אהרן שתהיה סיבה להשראת השכינה בתוך כל מחנה ישראל.

במעלת העבודה לשם שמים

ויאמר משה זה הדבר אשר צוה ה' תעשו ויקרא אליכם כבוד ה': (ט, ו)

דברי משה אלו הם כהקדמה לדבריו האמורים בהמשך (בפסוק ז) שבו פירט לאהרן את המוטל עליו לעשות, והקדים לומר לו 'זה הדבר אשר צוה ה' - שלא בדה דברים אלו מלבו, אלא כל הוראותיו הם רק ציווי ה'. וכן משמע מסיפא דקרא, שדברים אלו נאמרו לאהרן ובניו, כי תכלית העבודה שהוטלה עליהם היתה להמשיך השראת השכינה בתחתונים לכן סיים ואמר להם שאם ככה יעשו יצליחו מעשיהם 'וירא אליכם כבוד ה'.

אולם צריכים להבין למה הוצרך משה כלל להקדמה זו, וכי עלה על דעתו שאהרן אחיו חושדו שהוא בודה דברים מליבו?! והרי שקול היה כמותו, ובו בחר ה' לשרתו, ורום מעלתו מעיד עליו שלא הרזה על נבואת משה, ואם כן למה לו לומר להקדים ולהחזיר בו את האמונה בנבואתו?

יש לומר שהקדמה זו לא אמר כי אם לישראל, שנקהלו ועמדו על לפני ה', וגם לפניהם לא אמרה כדי להחדיר בהם את האמונה בנבואתו, כי אם כדי לעוררם לעשות כל מעשיהם לשם שמים.

וכדי להבין הדברים נצטט תחילה את דבריו של הרה"ק הרבי אלימלך זי"ע, בספרו 'נועם אלימלך' (פרשת קדושים) ח"ל: 'אל תפנו אל האילולים (להלן יט, ד). בגמרא (שבת קמט). אמרו, 'אל תפנו אל מדעתכם'. נראה פירושה על פי שכתב בספרים, שבכל אבר או תנועה שאדם עושה בה מצוה, או דבר שבקדושה, או הנשמה שורה באבר היא, וכשהנשמה שורה באותה האבר אז האבר מתנועע מלבוש ומחמת זה נראית התנועה בחוץ, וזה משתנה ב[כל]אדם, [ש]לפי מעשיו [כך] הם תנועותיו. והשכל הוא התנועה של הצדיקים מתוקים וטובים לרואיהן, כי מכח הנשמה היא התנועה, והנשמה היא חלק אלוה ממעל, אשר כל הטוב בו עכ"ל.

המובן מדבריו, שכשאדם עושה מצוה הוא מעורר הקדושה העליונה הן על האבר שהוא עושה המצוה באמצעותו, והן בתנועותיו שהוא עושה בעת קיומה, וכפי טוהר כוונותיו כך ערך הקדושה הנמשך בתנועותיו ובאבריו. ואותה קדושה מעוררת 'חן', ולכן הצדיק שמעשיו מזוככים ביותר מתוקים וטובים מאוד בעיני הרואים המתבוננים במעשיו, כי החן הנסוך עליהם מורגש ביותר.

לאור דבריו יש לומר, שידע משה באהרן שכל מעשיו הם לשם שמים בלבד. והכתוב עצמו מעיד על כך אחר הציווי על מעשי המנורה (במדבר ח, ג): 'ויעש כן אהרן' ופירש"י: 'להגיד שבחו של אהרן שלא שינה' - שעשה את העבודה רק בכוונה רצויה מבלי שיהיה בה שום פניה ושינוי לפגם. ולכן, מי שהתבונן בו בשעה שעשה את העבודה, ודאי היה מכיר בגודל המתקוות והחן השורה בתנועותיו, והיה מבין שלא לחינם נבחר הוא לעבודת הכהונה, כי בגודל הקדושה ששרתה במעשיו היה בכוחו להמשיך קדושת השכינה גם על כל מחנה ישראל.

אולם גם אחר שהבחינו בני ישראל בגודל החן הנסוך במעשיו של אהרן, לא ידעו עדיין במה לתלותו, וזה הסוד ביקש משה לגלותם במקרא שלפנינו, שזהו מפני שכל כוונתו בעשיית 'זה הדבר' הוא כדי לקיים את

טיב המערכת

עליונים למטה

יהודי אחד היה מתקשה מאוד בפרנסה, כל מה שניסה לא הצליח, ואשתו היתה מבקשת ממנו שימצא לעצמו שותף שיפתח עמו יחד עסק ואולי כך יצליח, אבל הוא לא רצה שום שותף, יום אחד כאשר הרבתה עליו בדברים, יצא אל היער הסמוך ושם פירש את שיתנו לפני הבורא, וכך אמר: 'רבונו של עולם, אשתי מבקשת ממני למצוא שותף טוב, וכי יצא אדע מיהו שותף הגון, האם הוא ישר או חלילה לא? ואולי גם עם השותף לא אצליח בעסקים, ואז מה יהיה עמי? על כן אני פונה אליך, ומבקש ממך שתסכים להיות שותף עמי, ואני מביטח לך שמהיום והלאה כל עסק שאעשה, וכל מה שארוויח נתחלק בינינו שווה בשווה'.

יהודי חזר לביתו ובישר לזוגתו שמצא שותף טוב והגון וגם עשיר מאוד, ואכן מאותו יום התחיל להצליח בעסקיו, והוא לא שכח להפריש חלקית מרווחיו לצדקה, ובנוסף לכך קרה דבר פלא, ברכותיו היו מתקיימות, אנשים היו באים להתברך מפיו, וכל ברכה שיצאה מפיו התקיימה במלואה, אחד מהצדיקים כששמע את הסיפור אמר: אין כל פלא שברכותיו התקיימו שהרי חז"ל פסקו 'שותף מה שעשה עשוי', והיות ואדם זה הוא שותפו של הש"ת כביכול אין לקב"ה ברירה אלא לקיים את מה שהוא גוזר.

באחד מעבודות המשכן מתארת התורה: 'וישימו את החלבים על החזות ויקטר את החלבים המזבחה', מפרש"י לאחר התנופה נתנן כהן המניף לכהן אחר להקטירם, נמצאו העליונים למטה, מלבד סדר העבודה מלמדת אותנו כאן התורה כלל חשוב, כל זמן שהאדם מרגיש 'למעלה' אינו רואי להקטר לפני הש"ת, ורק אחר שהגיע למצב של שיפלות, של 'עליונים למטה', אז הוא רואי ליקרב לפני הש"ת, וגם אהרן ובניו, רק אחרי שהשיגו ענין זה היו יכולים לברך את ישראל, כי כל זמן שאדם חושב שהוא מברך מכוחו, אזי אין ברכתו עושה רושם, אבל מי שמבין שהברכה אינה מכוחו כי אם מכוח הבורא הוא יכול לברך את ישראל וברכתו עושה רושם למעלה.

(ע"פ: פ' ט"ב התורה - שמיני)

ופירש רש"י: זאת החיה - לשון חיים, לפי שישראל דבוקים במקום וראויין להיות חיים, [דרש 'חיה' מלשון חיים, דא בבהמה איירי קרא], לפיכך הבדלים מן הטומאה וגור עליהם מצווה, ולאומות העולם לא אסר כלום, משל לרופא שנכנס לבקר את החולה וכו" ע"כ.

הסמיכה תורה פרשת המאכלות וסימני חיות הטהורות והטמאות, לפרשת חנוכת המשכן, וכנראה קשורים שני עניינים הללו ויש שייכות ביניהם, וצריך להבין ולהשכיל קשר וחבור ענין השראת השכינה לפרשת המאכלות.

ונראה בהקדם מ"ש בספה"ק 'בית אהרן' (שליה פרשתינו), וזה לשונו הטהור: 'אמר, זאת החיה אשר תאכלו' - החיות מזה תאכלו.

ומבאר דברי קדשו: 'ה'בעלי מחקר' חתרו לתת סיבה, לחיבור הנפש עם הגוף על ידי אכילה, ולא עלתה בידם' ע"כ. כלומר, שחכמי המחקר רצו להבין מדוע מת האדם כשאינו אוכל, וכי מה קשר יש בין חיות הרוח שבנפש האדם, לבין האכילה הגשמית שאוכל הגוף, ולא עלתה בידם שום תשובה בדבר.

אולם: 'חכמי האמת אומרים, שבכל נברא יש חיות השי"ת המחיה את הדבר ומקימו. והאדם האוכל - הגוף הגשמי נהנה ממשמיות המאכל, והנפש נהנה מרוחניותו המאכל, ועל ידי זה יש עליה לכל דבר שכאשר האוכל יאכל בכוונה הוגנת, או שיהיה לו כח לעבוד את השי"ת, או יש להמאכל עליה. וזהו 'זאת החיה' אשר תאכלו' - תראה לאכול את החיות של כל דבר' ע"כ העתקת לשונו הוזהר.

וכונתו קדשו באשר הביא את הכרעת 'חכמי האמת' באותה הקריה שחתרו והתייעבו בה חכמי המחקר, היא דבריו מן האר"י הקדוש ז"ע בספר 'שער המצוות' (פרשת עקב) שגילה לנו דבר נפלא, שיש בכל דבר גשמי שבעולם חיות רוחנית כבחינת 'נשמה' וחיות אלקי, והוא הוא הניצוץ הקדוש הטמון בכל דבר המחיה ומחווה אותו ומקימו בעולם, והנשמה הטהורה היא שנהנית מניצוץ קדשו זה. - שכאשר האדם הרי גופו נהנה מן העצם הגשמי, אבל הנשמה נהנית מן הרוחניות שבמאכל. וזו סיבת ההכרעה שהכריעו חכמי האמת שכאשר נחסר לגוף את מאכלו הגשמי, אז ממילא גם לנשמה חסר את כוח חיותה הרוחני, ויכול למות מזה חלילה.

כמ"ש הרה"ק הרבי ר' פנחס מקוריץ זצוק"ל: 'פרנסה' בגימטריא 'נשמה', שכאשר טורח ומתפלל על 'פרנסה' יכונן בעיקר לענין 'נשמה' ולא לענייני גוף ודו"ק. [ענין בספה"ק 'שולחן הטהור' להרה"ק רבי אהרן ראטה זצוק"ל (מאמר אמונה ופרנסה פ"ג) שהאריך בזה]

ומהשואת דאיתן לחכי, יובן יפה קשר חנוכת המשכן למאכלות, דהנה כבר ייסדו בספרים הקדושים [ענין בספה"ק 'נפש החיים' (שער א פ"ד) באורן], שכמו שיש בעולם משכן ובית המקדש, כן הוא גם בנפש, שצריך לעשות משכן בלבבו להשראת השכינה בתוכו של כל אחד ואחד, כלשון הפיוט המופלא בספר חרדים (פרק לד): 'בלבבי משכן אבנה'.

היסוד הראשון להשראת השכינה בנפש, היא ההירות בענין האכילה, שהמשוקץ ח"ו בגיעולי טומאות וטרפיות וכיוצא לא תוכל השכינה לשכון בו, כד"א (ויקרא יא, מג) 'ולא תטאו בהם ונשמתם בס' - אל תקרי 'נשמתם' אלא 'נשמתם' (יומא טל), שמתמטם הלב ומעכב השראת השכינה, וכן באכילה גסה ובתאוה מגושמת. - וכגודל הפגם ב'לא תעשה', כן תגדל הקדושה ב'קום ועשה', ומרובה מידה טובה שבאכילה וזירה במתינות ועדינות כאיש יהודי קודש מתעלה ומתקדש. והוי כעין קרבנות המזבח שבמשכן, וגם כיום שבעוונותינו הרבים אין קרבנות, קיימא לן (ברכות נה). 'ושלחנו של אדם מכפר עליו', וככל שמתקדש באכילתו יותר כן יזכה יותר להשראת השכינה.

לפיכך מלמדנו ה'בית אהרן' להעיל: 'זאת החיה אשר תאכלו' - החיות מזה תאכלו', שיעיקר העבודה תעשה הנשמה, שיחשבו באכילתו לצורך עבודת ה', ובכוונה יהיה כגם הנשמה שבמותה תפעל בעבודה האכילה ולא רק הגוף הבהמה. אבל באכילה מגושמת או בגבולות וטרפיות, הנשמה יכולה למות, כי תביאנו אל 'עלמא דפירודא', ומתחבר אל הסטרא אחרא רח"ל, כדוגמת הרשעים שבחיייהם קרויים מתים. ובאכילה כשרה בחיות קודש חיות הנשמה מתקן הניצוץ קדישין להחיות את הנשמה הטהורה בקרב, ויתקיים בזה מקרא שכתוב (ירמיהו ז, ג-ד): 'כֹּה אָמַר ה' צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, הַיְטִיבוּ דְרָכְכֶם וּמַעַלְלֵיכֶם וְאַשְׁכְּנָה אֶתְכֶם וְגו', לֵאמֹר הִיכַל ה', הִיכַל ה', הִיכַל ה' הָמָּה' - אמן. [ע"פ ספה"ק 'טיב התורה' - פרשא דידן].

מזר הרה"ק המגיד מוקוניץ זצוק"ל בעל 'עבודת ישראל' הנהיג בביתו נאווה קודש, בכל 'שאלה' המתעוררת בענין כשרות המאכלים, שאם היא במאכלים המתבשלים בשביל הציבור ישאלו את הדיין בחצר הקודש המו"ץ דק"ק קוויניץ הפוסק לכל בני העיר, אבל במאכלים שבמשפחה ומכונים בשבילי ושאלו את כל השאלות רק אותו בעצמו.

פעם התעוררה 'שאלה' בעת שהכינה הרבנית הצדקנית את מאכלו של הרבי, אך באותה שעה היה הרבי הק' סגור וספון בחדרו הפנימי ולא היתה שום אפשרות להיכנס אצלו.

כוונתו, ולפיכך הציגה את שאלתה בפני האורח רם המעלה, ולאחר שענין היטב בכל צדי ה'שאלה' פסק להיות, ואכן על פי הכשירו הגישה הרבנית את אותו התבשיל אל שולחן המלך.

כשקיבל המגיד את הצלחת עם התבשיל, נטל את הכף בידו והחל לערבב את המאכל לכאן ולכאן, ולאחר מכן הרחיקו ממנו ודחה אותו. ופנה אל זוגות הצדקנית מחברתו בקודש ושאל, שמה התעוררה כאן איוז 'שאלה' במאכל זה. סיפרה לו הרבנית דברים כהווייתן שהוכרחה להציע את שאלתה הדחופה בפני האורח הגדול שהגיע היום, והוא הכשירי הכל אל נכון.

זאת החיה אשר תאכלו
"דברו אל בני ישראל לאמר, זאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה אשר על הארץ" (א, כ)

ביקש המגיד להזמין פנימה את אורחו הגדול, ולאחר שקיבלו בכבוד ובסבר פנים יפות כראוי, נכנס עימו דברים אודות אותה 'שאלה' ונשאו ונתנו בעמקי אותה הלכתא רבתא, ולאחר שהתברר שיש בזה פלוגתא דרבנותא שאל המגיד את אורחו, הן אמנם רבינו הט"ז מתייר בשאלה זו, אבל הלא השר"ף פליג וסבירא ליה שאין להקל בזה כי אם 'בשעת הדחק', ומדוע אם כן פסק להקל ולא להחמיר?

ענה לו הרב האורח, שהיה כאמור אחד מגדולי צדיקי הדור: הלא זו הנשמה המגולגלת בניצוץ הקדושה שבתוך 'מאכל' [בגימטריא שילוב הוי"ה-אד"נ] זו שלפנינו, כבר מסתובבת לדאבון לב מזה רבות בשנים נידחת למרחקים, ולא זכתה מעולם להגיע למקום של כשרי ישראל כדי שיתקנה באכילתם הכשרה. ואף גם עתה כשכבר הקלו מעט בעונשה וזכתה להגיע קו"ניצה, הצליחה אחר רוב נדודים וייסורים מרים וקשים להגיע רק עד לקצה העיר 'קו'ניץ', ולאחר הגעתה שמה ריחמו עליה מן השמים בגודל צרתה, וכך בהנהגת 'טיב ההשגחה' העלינה הודמן לשם איש יהודי פלוני מתושבי העיר, שכשמצא את אותו העוף נשא חן בעיניו להביאו כתשורת דורון אל בית הרבי, כדקיימא לן ה'הלכתא בפרק שני דיני גזירות (כתובות קה): 'כל המביא דורון לתלמיד חכם כאילו מקריב ביכורים'. - ואת כל זאת סיבבו והטריחו מן השמים כדי שבקדושת 'ביכורים' אלו שיעלו על שולחן מלכים, מאן מלכי רבנן, תזכה אותה נשמה להשלמת תיקונה, ותוכל לשוּב אל צור מחצבתה בקודש בסתר עליון, וכי יש לנו 'שעת הדחק' גדולה מזו?!

תיכף כששמע המגיד בקודש את דבריו, ציווה להכניס בחזרה את 'תבשיל הביכורים', והגישו ממנו לפני שני הצדיקים שסעדו ממנו יחדיו בהתאחדותם בקדושה ובטהרה, וזכו לתקן אותה נשמת ישראל קודש בדחילו ורחימו, ולהושיבה במקומה המוכן לה, בגנוזי נשמות ישראל קודש שתחת כיסא הכבוד.

בהיכל ישיבתנו הקדושה "שער השמים" פה עיה"ק ת"ו, היה אחד מזקני חכמי הכולל ה"ה הרה"ח רבי מאטיל גוטרמן זצ"ל יושב תדיר בשבת תחכמוני לחוות בנועם ה' ולבקר בהיכלו.

באחד הימים הגיע אל ר' מאטיל אורח אחד, איש צעיר ממנו בכמה וכמה שנים, ששמח והתרגש מאוד לפגוש אותו, ואמר לו שמהו עידן הוא מחפש ומברר אחריו ולא עלתה בידו, ועתה כשהגיעה השמועה לאונו שהוא לומד בשיבת "שער השמים" הודרו מהרה לעלות ולהיראות עימו. ר' מאטיל התפלא מאוד לנוכח התרגשותו של האורח הפתאומי, הוא לא הכירו כלל, ולא ידע ולא הבין מה לו ולאיש זה.

שמה יש כאן טעות? - שאל בעדינות. כנראה מחפש אתה איש אחר, בוודאי יש עוד אנשים טובים בשם 'ר' מרדכי גוטרמן' [איש טוב]... לא ולא, התעקש האיש, אין כאן שום טעות, ואתך בעצמך אבקש מזה כמה שנים, וברוך שזיכה אותי למצואך אחר רוב טרחי ויגיעה.

דע לך ר' מאטיל, המשיך אותו אורח, כי רק בזכותך זכיתי להישאר ביהדות הצרופה והנאמנה, ואף להעמיד את ביתי בקודש, משפחה חסידית עם בנים ובני בנים, ורע ברך ה'!

ר' מאטיל הסתכל בעיני האיש, בדק אותו היטב מכף רגל ועד ראש, ושוב תמה והתפלא: יסלח נא לי מר במטותא, איני יודע מה אדוני דובר באוזני, הלא אינני מכיר אותך כלל, מעולם לא 'טיפלתי' בך... ובודאי שלא דאגתי על שמירת יהדותך ויהדות ביתך ומשפחתך?!

חיך האיש ואמר, תנוח דעתך ונפשך, הנה אסביר לך הכל דבר דיבור על אופניו. - האמר נא, האם זוכר אתה את מחנה פלוני אלמוני שהיית בו בשנות השואה?

ודאי וזכר אני, נודעך ר' מאטיל, הלא את כל שבעה מדורי גיהנום עברתי שמה, איך אפשר לשכוח את כל הייסורים הקשים שעברו עלי ועל כל אחי בני ישראל קדושים באותה צרה ומצוקה, רחמנא ליצלן!

ובכן דע לך ר' מאטיל, סיפר האיש, שגם אני הייתי או בצעירותי בין אלפי היהודים שהסתופפו בגויא עלמות של אותו מחנה נורא, ומחמת רוב הצרות שעברו עלי בשנות המלחמה הקשה, ירדתי לדאבון ליבי ועזבתי את התורה והמצוה, וכבר כמעט היה מני וגומר עמי לעלוּב לגמרי את דרך ה', כדרך שעשו הרבה מידידי חבר'ה צעירים שהתבוללו וירדו מן הדרך.

אולם, ראיתי אותך, רבי מרדכי, באותם ימים קשים שבמחנה ואת גודל מסירות נפשך 'שם' שלא להתגאל בשום אופן במאכלות אסורות שאינם כשרות, עקבתי אחריך כל אותם הימים וראיתי את הקדושת הנאמנה על התורה ועל המצוה, וגם כשכמה פעמים היתה סכנת נפשות גדולה, וכמעט הגיעו מים עד נפש, לא וויתרת בשום אופן על קדושת אכילתך הנאמנה! - שאבתי ממך אז חיווק עצום, כשאמרתי לנפשי באם יהודי המבוגר ממני יכול להחזיק מעמד מן גבורה עילאה ולאכול אך ורק מאכלים הכשריים כראוי בתוככי מחנות המוות, הרי בוודאי גם אני איש צעיר וחזק יותר אוכל לעמוד בכל זה!

סיפורי השגחה פריטיה
שנשארתי ומערכת ע"י הקוראים
פנינו בינוי

כשבוע לפני חג הפסח צלצל הטלפון בבית ומאחורי הקו אברך בעל משפחה במצוקה קשה: בעל הבית הגוי לא האריך לו את חוזה השכירות והוא מצא את עצמו זרוק עם משפחתו ללא מקורת וגג. הוא חיפש דירה במהירות וסגר על דירה ריקה מרהיטים ותכולת בית, העיקר לא להישאר ברחוב. כשאני אומר ריק זה, בלי מטבח, סלון, ארונות, ספריות בלי כלום! הוא מספר ומודה לה' שבכלל מצא קורת גג עבור משפחתו.

אנחנו מרכזים את כל המסירות של ריהוט יד שניה באזור מגורינו באנגליה בתור גמילות חסדים. אנשים יודעים שבמקום לזרוק שולחן או ארון, הם מתקשרים אלינו, ואנחנו משכנים את הריהוט למי שיכול להנות ממנו.

הסברנו לאברך: "מדובר בערב פסח וקשה להאמין שאנשים ימסרו עכשיו ריהוט, אבל אם יהיה משהו אנחנו שמים אותך בראש הרשימה מחמת הדחיפות, ומה שנמצא נעביר מיד!!!"

אמרתי בבית, שלכאורה אין סיכוי בעולם שיהיה עכשיו דקה לפני פסח ישועה לאברך הזה!, אנשים אמנם מחליפים ריהוט בתקופה זו אך בוודאי שלא בשבוע שלפני פסח!!! עוד לא סיימתי את המשפט והטלפון צלצל שוב. הפעם מאחורי הקו אדם שמספר לנו שהוא בדיק מכר את הבית שלו והקונים דורשים לקבל בית ריק מציוד וריהוט כי הם מביאים הכל חדש, ומה שישאר יזרוק לאשפה!!! הוא פירט שיש לו שם מטבח סלון ארונות לחדרים, בית שלם במצב מעולה שפשוט חבל שייזרק לפח!!! זה ריהוט יקר וטוב!!!

מיד התקשרנו לאברך ההמום, והודיענו לו, וב"ה ששני הצדדים יצאו מרוצים!!!

באותו רגע הבנתי שיש השגחה ניסית בעולם ובאמת הכל מושג רק צריך להתבונן ולהודות!!!

פיה סאטורא

המעוניין לזכות את הרבים בספור של השגחה פריטית מוזמן לשלוח אל ר' שמחה סמואלס פקספ: 15326517922 או ל: o.y.wines@gmail.com

וכך נמצאת בלא שתכירנו ובלא שתדע מנכא, להיות לי 'מלאך מושיע' מן השמים, ולהציל אותי ואת נשמותי מדרת שחת, של שרשרת הדורות, הזו שנשורה במחברת ישראל קודש, הכל נזקף לזכותך!

ללמדך עד היכן יכולה להגיע השפעה העצומה של איש ישראל קודש בעולם, שלפעמים בהנהגה הטובה והישירה שמתהלך לתומו צדיק, בינו לבין קונו, יכולה אותה ההנהגה להשפיע לאיש בלא שיידע מזה כלום, ואף תמשיך השפעת אותה קדושה לשנים רבות ולדורות, והכל נזקף לזכותו בכלל מזכי הרבים.

על דרך מאמרו הנזקק של הרבי הקדוש החוזה מלובלין זצוק"ל, בדרכי השפעת איש ישראל בקירוב רחוקים, בפסוקי נעים ומיירות ישראל (תהלים פד, ו) 'אשר יאדם עוז לו כך מסילות בלבבם', פתח בלשון יחיד 'אדם עוז לו', וסיים בלשון רבים 'בלבבם'.

אך תירץ כוונת הכתוב, 'אשרי אדם', זה, שכאשר 'עוז לו כך' - שמקשר את עצמו בו יתברך, בעסק התורה שנקראת 'עוז' (תהלים כט, ט) בביגיתיה בקדושה - שאף שירושב בביתו ואין אוזמו דברי תוכחה לשום אדם, אך מכוח עצם התקשרותו בהשם יתברך ב"ה ותורתו, ועושה 'מסילות בלבבות' של אנשים. לפיכך שפיר פתח בלשון יחיד 'אדם עוז לו כך' שמתייחד ביחידות עליון בתוככי ביתו פנימה, וסיים בלשון רבים 'מסילות בלבבם' כל של אותם שנשפעתו ממנו בתוצאה. ולפי דרכו בקודש רמזו הצדיקים בפירוש מאמרם ז"ל (תמיד לב). 'איזהו חכם הרואה את הנולד' - שחכמתו ותורתו יוכל להיות לתועלת גם למי שנוגד בדור אחר, כדוגמת 'טיב המעשה' המופלא דגן.

סיפר לי בני אהובי הרה"ח רבי יעקב עקיבא שליט"א, בעל 'בנין יעקב', שבאחת מנסיעותיו לפני שנים אל אתרא קדישא מירון יצ"ו. לאחר שסיים לערוך את תפילתו בתוככי המערה השמורה, תחת צילא דמיהימנותא של התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי זי"ע, יצא בדרך נסיעתו בחזרה לביתו בעיר הגדולה 'בית שמש' יע"א.

באותם שנים עדיין לא הוסדרה במקום 'הכנסת אורחים' עם מזון מן המוכן בכל ימות השנה, כי אם ביומא דפגרא וחגים ומועדים, כאשר בשאר ימות השנה נמצאו אנשים מועטים מתי מספר בציון הקודש. שלא כבומיננו שהציון הקדוש הומה כל העת, וארוחות חמות וטעימות מוגשות תדיר, בזכות אנשי החסד העוסקים במלאכת הקודש, יבורכו מפי עליון.

נאלץ אפוא ר' יעקב בטרם ייצא אל דרכו הארוכה, לנסות למצוא איזה מזון או משקה כדי לשבור את תעניתו, במכולת המקומית.

באותם זמנים היתה זו מכולת קטנה שכונתית, הפתוחה מספר שעות מועטות ביום, עם מעט מוצרי יסוד הנצרכים לכמה עשרות אנשי הכפר, והאורחים המועטים שביקרו במקום...

לאחר חיפוש בין המוצרים שרעיון נשאר על המדף, מצא לו 'לחמניה' אחת לסעוד בה את לבבו, אולם כשניגש ובריר אודות ה'הכשר' של לחמניה זו, עלו ספקות וחששות בלבבו, אם ניתן לסמוך על אותו הכשר, ומיהי דרגת הידורו.

בצר לו התקשר אל 'מחו' הגה"צ רבי יעקב בלוי זצוק"ל דיין ומו"ץ העדה החרדית ורב דשכונת סהנדריה, שהיה מראשי וועד הכשרות של הבר"ץ, ומומחה גדול בכל ענייני הכשרות ומדרגותיהם, והציג בפניו את שאלתו.

ענה לו הרב הפוסק, וכדרכו בקודש בשמחת החיים תדיר [כתבעם של אנשי ירושלים של מעלה] גם בתשובה זו דיבר עימו בדרך צחות: חוששני, צחק הרב, שלאחר שתאכל את

טעמוס ולפריס
די הייליגע ספירה
מיטן טיב הכונות

היום יום אחד לעומד
חסד שנחמד

להשיג בחנויות הספרים המובחרות
הפנה ראשית ספרו בתהלת הרב יצחק פרידמן 81-819414

מחזור חרש
סידור רבי שבתי
עם פירוש טיב הסידור

מאת הגה"צ המקובל
רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

אותה לחמניה תצטרך להמתין שש שעות בשביל להוסיף לך גם 'כוס קפה'... כי יש לחוש בו בלחם זה שהוא 'בשרי' מחמת רוב התולעים שבתוכו... ושלא לדבר כבר על איסורא דתולעים, דקיימא לן בפרק אלו הן הלוקין (מכות טז): שלוקין עליו משום חמש לאווין... לא נותרה הביררה לפניו, עד שחיפש שם חיפוש אחר חיפוש, כבדיקת חמץ, עד שמצא שם מזונות כשרים בהשגחת הבר"ץ העדה החרדית למהדרין מן המהדרין. גם בהיותנו במרחק, גם כשהרעב כבר 'מקרקר' בבטן... לא נטמא חלילה את גופנו ונשמתנו במאכל שאינו כשר למהדרין, ובכך נזכה להתקדש באכילותינו. כענין שהבאנו מספח"ק 'בית אהרן': 'את החיה אשר תאכלו' - החיות מזה תאכלו'.

הרה"ק רבי אהרן הגדול מרליץ זצוק"ל הגיע פעם בדרכי נסיעתו אל עיירה קטנה, לאחר שסיים את סדרי עבודת תפילותיו בבית הכנסת, יצא לחפש אחר האכסניה המקומית כדי לפוש מעט מטרחת הדרך ולסעוד את ליבו. כשמצא את מקום האכסניה היתה כבר שעת ערב מאוחרת, בעלת הפונדק שפתחה את הדלת היתה כבר כנראה עייפה ותשושה מכל עמל היום, והיא החלה להתרגז ולכעוס על 'האורח' הטרדן, שאינו מתבייש להופיע בשעה כה מאוחרת... היא הטיחה בו מטר של קללות וגידופים בכעס גדול, עד שבלית ברירה נאלץ לעזוב תיכף את המקום, ולחפש לו מלון אחר להניח בו צדיק את ראשו.

ונהוה תיכף עם עויבת הצדיק את אותה אכסניה החלה פתאום בעלת הבית לחוש תחושות מזרות בגופה, מרגע לרגע היא נחלשה יותר ויותר עד שנפלה למשכב, מחלה מסתורית קשה וכואבת תקפה בה, ולפתה את כל גופה בייסורים ומכאובים קשים.

כשחזר בעלה הפונדקאי לביתו וראה את אשתו מתפתלת מייסורים, נבהל למראה פניה שהיתה חיוורת כסיד הלבן, ובריר בפרוטרט כיצד נתקפה במחלה חמורה משונה שכזו? - סיפרה הפונדקאית בפני בעלה על אותו 'הלך' שהתדפק על שערי הפונדק בשעה כה מאוחרת, והיא 'הצליחה' לגרש אותו בבושת פנים... אלא שמיד אחר כך נתקפה באותה מחלה משונה!

הבין הבעל על פי התיאור שציערה בפניו שמדובר כאן באיש של צורה, תלמיד חכם ובעל הדרת פנים, שכנראה בהקפתו 'הטיל' עליה את אותה מחלה. הוא הצטער מאוד על שכך התנהגה אשתו כל תלמיד חכם הגון, והחליט לצאת לחפש אחריו ולפיטו.

לאחר שיטוטים וחיפושים נרחבים במבואות העיירה, מצא הפונדקאי את רבי אהרן קדוש ה' בקצה העיר, כשהוא יושב על גבי סלע ומתבונן במחשבותיו. הוא הכירו תיכף

על פי התיאור שתיארה אותו, ורץ תיכף לקראתו בבושת פנים, נתן לו שלום והחזיר לו שלום, והאיש החל מיד להתנצל על התנהגותה המכוערת של אשתו, הוא ביקש 'סליחה' מעומק לב על שגורש כך בבושת פנים מאכסנייתו.

אמר לו רבי אהרן הגדול, הנה על כך בדיוק מתבונן אני במחשבותיי עתה, מנסה אני להבין על מה ולמה עשה ה' לי ככה? ברור ונהיר אצלי שמן השמים ייעדו עבורי כאן איזה תפקיד ומטרה שעלי לתקן בפונדק זה, ולא בכדי התרחש עמי מקרה מזוה שבו.

היהודי החל בוכה על נפשו, ושח בפני הצדיק על המחלה הקשה והמזורה שנתפסה באשתו תיכף אחר ששילחה אותו מן הבית, והתחנן בפניו שיחזור עמו לביתו, ושיתפלל להצלת חייו וזוגתו.

נענה הרבי לבקשתו ותחנוניו, הוא סב על עקבותיו והתלווה לבעל הבית בחזרה אל אותו מלון שאך לפני שעה קלה נזרק ממנו...

בהגיע הצדיק אל הבית, החלה האשה לבכות במר נפשה, ראשית ביקשה גם היא את סליחתו בשברון לב ובבושת פנים על שזולזה כך בכבודו, היא התנצלה וסיפרה על העייפות והתשישות שאחזו בגופה.

והנה לפתע תוך כדי בכייתה ובקשותיה, כנראה נפתח מעט סגור ליבה, והיא החלה להתעורר בתשובה ולהתוודות בפני הצדיק על כל מיני עבירות ועוונות שנכשלה בהם, מתוך בכיות ודמעות אמרה בהתרגשות: לדאבוני לא רק כלפי הצדיק חטאתי, אלא גם כלפי המקום ברוך הוא, נכשלתי לצערי בכמה וכמה עבירות וחטאים, היא מנתה מעט מן המכשלות שבידה, כזאת וכזאת עשיתי, ורבות חטאתי בין אדם לחבירו ובין אדם למקום.

למרבה הפלא לא קיבל הצדיק את בכייתה הנרגשות, הוא התנכר כלפיה ואמר בתוקף: לא על עבירות הללו שמנית כאן הכוונה! התבונני נא היטב בנפשך ותני תודה, האם אין בידך עבירות הרבה יותר חמורות מאלו?!

כאן נשברה האשה לרסיסים, ופתאום נתנה קולה בבכיות וזעקות עד לב שמים, היא הודתה בפני הצדיק ובפני בעלה, שזוה כמה חודשים שרצתה לחסוך את תשלום משכורתו של השוחט, ולכן הפסיקה לקרוא לשו"ב המקומי שיבא לשחוט את התרגנולים כדת וכדיון, ועשתה בעצמה את המלאכה עם סכין המטבח הגדול שבידה, ערפה את צוואר התרגנול והסתפקה ב'שחיטתו' זו... ובכך נמצאה מאכלת את בני ישראל בשר פיגולים רח"ל, נבלות וטרפות ממש! ומכשילה את הרבים בעבירות חמורות, השם ישמרנו ויצילנו.

כשמעו רבי אהרן הגדול את דבריה נקש על השולחן כלהב אש קודש, ואמר בקול גדול: אכן נודע הדבר! זו היא אם כן הסיבה שבעבורה נשלחתי למקום מרוחק זה, והוה התפקיד הנרצה ממני כאן, להשיב ית ישראל בתשובה שלמה.

נותר אפוא רבי אהרן הגדול באכסנייתם עוד כמה ימים, וסידר במתינות לבעלת הבית סדרי תשובה טובים וישרים, ותוך כדי שהיא מביאה לגמרי ממחלתה הוא לימדה כיצד לתקן את כל חטאתיה ופשעיה, ולא זו מן הבית עד שהיה לבו סמוך ובטוח שהחזירה בתשובה שלמה לפני אביה שבשמים. כמובן דאג כמו כן להכשרת כל הכלים שנטרפו במאכלות אסורות שנתבלשו בהם, ונצרך להכשיר את כל מטבח הפונדק עם כל כליו מחדש.

ובכך נמצאו אותו צדיק קדוש עליון רבי אהרן הגדול מקארלין זי"ע מחזיר עוד נשמה נידחת בתשובה שלמה לפני ה', מתוך כל אלפי בעלי התשובה שקירב כל ימי חייו. להביא חשוק ונחשק אל 'חושק וחשוק', ולהחיש את תיקון העולם כד' א' 'ישמחה ה' שמים ו' תגל ה' ארץ' (תהלים צד, יא), שזו 'תכלית כל הבריאה ותקוותה', כמ"ש רבינו האור החיים הק' (שמות יט, ב) עי"ש, ולתקן עולם במלכות שד"י במהרה בימינו אמן.

קו ההזמנות לכל ספרי 'מכון טיב' מזהג"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

0733-22-76-09 מתקשרים מ זמנים מקבלים ללא עלות דמי משלוח!

י"ו ל ע"י קהילת שבתי בבית ד' | רח' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109 | shivti1@gmail.com

יהודי יקרא! את תחזיק טובה לעצמך, הנך מזומן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור מגוריך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. המעוניינים יקבלו את העלון במייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ להדפסה.

Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zelig@gmail.com or text 718-249-7173